

COLOFON

'Rosmalla' (ISSN 0925-2894)
wordt vier keer per jaar uitgegeven
onder eindverantwoording van
het bestuur van de
Heemkundekring Rosmalen

Postbus 64 – 5240 AB Rosmalen
www.heemkundekringrosmalen.nl

Werkgroep Redactieraad 'Rosmalla':

- Harry Coppens
- Martien Veekens
- Henk de Werd

Ontwerp en opmaak:

- Martien Veekens

Productie:

- Grafisch Ontwerp Atelier Meijs
- Drukkerij Van Gerwen

Losse nummers:

- € 4,50 per uitgave

Distributieadres:

- Stationsstraat 8,
5241 EE Rosmalen,
Tel.: 073-5218349

Kopij via e-mail

- martienveekens@hetnet.nl

*Iedere auteur draagt
persoonlijke verantwoordelijkheid
over zijn of haar artikel.*

*Niets uit deze uitgave
mag worden vernenigd,
tenzij bronvermelding plaatsvindt.*

Op 1 december 2003 bestond het
bestuur van de Heemkundekring
Rosmalen uit:

- Dorry Derhaag-Doomernik
(voorzitter)
- Jan Hoofs
(vice-voorzitter)
- Loek Hoogervorst
(1° secretaris)
- Martien Veekens
(2° secretaris)
- Kees van den Broek
(penningmeester)
- Kees Hellemons
(bestuurslid)
- N.N. (vacature)

JAARGANG 13 - NUMMER 4 DECEMBER 2003

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pagina</u>
<i>Dorry Derhaag-Doomernik</i> Heemkundekring Rosmalen en de S.B.E.	2
<i>Martien Veekens</i> Van Mariënwater naar Mariënbaum	4
<i>Martien Veekens</i> Rosmalense Vlag onderwerp in Vakwedstrijd	5
<i>Wiljo van der Plas</i> Piet van der Plas, huisschilder en ondernemer	6
<i>Martien Veekens / Yvonne van der Heijden</i> Kwartierstaten van getogen Rosmalenaren – 13	8
<i>Thé van Pinxteren †</i> Mijn Brabant	9
<i>Henk de Werd</i> Rosmalense Boerdenbedrijven Anno 1942	10
<i>Jan Hoofs</i> Foeke ... Foeke ... Foeke	16
<i>Martien Veekens</i> Uit: 'Sociografisch onderzoek 1962'	18
<i>Henk de Werd</i> 1917 - Jan Driessen - 1994	20
<i>Martien Veekens</i> Parochie 'De Maliskamp' 70 jaar	26
<i>Wil Smulders / Harry Coppens</i> Fietstocht naar Bokhoven	32
<i>Henk Savelkouls / Harry Coppens</i> Rosmalen en Koning Voetbal in de beginjaren	35
<i>Katholieke Illustratie / Harry Coppens</i> De Roomsche Katholieke Voetbalvereniging	38
<i>Martien Veekens</i> www.heemkundekringrosmalen.nl	40
<i>Harry Coppens</i> Voor U gehoord - 32	42
<i>Van het bestuur</i> Heemkundekring Rosmalen dankt zijn sponsors	44

HERKOMST ILLUSTRATIES

De tekening op de omslag is afkomstig uit de Top.Hist. Atlas
[R 74 / 010 (7)] KUB Tilburg, getiteld 'Rosmalen 1815'
Collectie Heemkundekring Rosmalen: pagina 11-14, 20-26
Collectie Dorry Derhaag-Doomernik: pagina 2, 3
Collectie Jan Hoofs: pagina 16, 17
Collectie Henk de Werd: pagina 10, 15
Collectie Harry Coppens: pagina 15, 32, 33, 36, 38, 39
Collectie Martien Veekens: pagina 4-7, 26-31, 34

HEEMKUNDEKRING ROSMALEN EN DE SOCIETAS BIRGITTA EUROPA

Sinds het jaar 2002 is de Heemkundekring Rosmalen lid van de *Societas Birgitta Europa* (SBE).

De aangesloten leden zijn zowel organisaties als particulieren met belangstelling voor het leven en werken van de Heilige Birgitta van Zweden. De aangesloten organisaties uit Zweden, Denemarken, Finland, Polen, Duitsland, België en Nederland vertegenwoordigen de steden/woonplaatsen waar een Birgittaklooster staat of heeft gestaan.

De algemene ledenvergadering vindt ieder jaar plaats in een van deze steden/woonplaatsen. Het bestuur komt tussentijds bijeen in het gastland van dat jaar. Voor het jaar 2004 is de woonplaats Naantali in Finland het gastland.

In de laatste jaarvergadering te Vadstena in Zweden ben ik als voorzitter van de Heemkundekring Rosmalen gekozen tot bestuurslid namens de woonplaats Rosmalen (gemeente 's-Hertogenbosch). Om mij beter te informeren over de geschiedenis van de Birgittakloosters van de andere aangesloten landen, heb ik in oktober j.l. een bezoek gebracht aan leden van de SBE in Altomunster en Maihingen in Duitsland.

In Altomunster staat nog een Birgittaklooster en kerk. De zes zusters Birgittinessen leven volgens de regels van de Heilige Birgitta in de beslotenheid van hun klooster. Restauratie- en onderhoudswerkzaamheden van de Birgitta-kerk aldaar waren in oktober j.l. bijna voltooid. Onderdeel van het gehele complex is een Birgittamuseum met een permanente presentatie van de geschiedenis rondom Birgitta en een educatieruimte met wisselende presentaties. In het kader van het jubileumjaar *700 jaar Heilige*

Birgitta werd ook in Alto-munster de reizende presentatie uit Brussel en Rosmalen getoond. Een bijzonder expositie-stuk was de kelk met de afbeelding van het klooster Mariënwater in Rosmalen. Dit schitterende exemplaar was in bruikleen gegeven door de conservator van het *Museum voor Religieuze Kunst* in Uden, de heer Leon van Liebergen. Een zeer professioneel opgezet museum met een buitengewoon zorgvuldig gekozen inrichting.

Birgittenclooster Maria Mai

In het mooi gelegen dorp Maihingen is geen Birgittaklooster meer, maar het kloostercomplex (Maria Mai) staat er (gedeeltelijk) nog. In het vroegere kloostergedeelte

is nu een *Heimatmuseum* gevestigd. In de museumwinkel wordt de bezoeker duidelijk herinnerd aan de voormalige kloosterbestemming. In de omliggende tuin en boerenschuur staan een Birgittabeeld en kruiswegstaties en wordt de geschiedenis getoond van het boerenbedrijf. Er wordt tevens gebruik gemaakt van zeer verzorgde presentaties in woord, beeld en geluid. De Birgittakerk is van een barokachtige schoonheid en doet dienst als parochiekerk van Maihingen. De ontvangst door de heren Peter Schultes en Franz Zekl (SBE-leden) was zeer hartelijk en informatief.

Ter voorbereiding van de algemene ledenvergadering van de SBE in Naantali in Finland, komt het bestuur bijeen op 9 januari 2004. Deze bestuursvergadering vindt plaats in Naantali. Als

bestuurslid bezoek ik deze bijeenkomst. Van 20 tot 23 mei 2004 wordt er de algemene ledenvergadering gehouden.

*Eeuwige Professie 13 mei 2003
Zr. M. Bernadette Gorlink O.Ss.S.
* 18 november 1971 te Vaassen*

Van de docent geschiedenis, de heer Cees van den Oord, van het Rodenborchcollege in Rosmalen kwam het verzoek om vier leerlingen met hun werkopdracht *de Heilige Birgitta* te willen ondersteunen. Met zo'n verzoek zijn wij natuurlijk erg blij om reden dat jongeren uit onze gemeenschap belangstelling tonen voor de geschiedenis van het voormalige klooster *Mariënwater/Coudewater* in Rosmalen.

In het kader van een uitwisselingsproject met leerlingen van het Lyceum Ogolnoksztalcace in de stad Puszykowo in Polen waren er 6 jongeren te gast op het Rodenborchcollege. Voor in totaal 20 leerlingen heb ik een ochtendprogramma verzorgd met twee thema's. Het thema *Water in de stad 's-Hertogenbosch* voor de groep leerlingen met die werkopdracht en het thema *De Heilige Birgitta van Zweden/Patrones van Europa*. Deze bijeenkomst is gehouden in de gemeentelijke expositieruimte *Stad in de Etalage*. Vanuit mijn functie als o.a. communicatie-medewerker voor grote stedenbouwkundige projecten bij de gemeente 's-Hertogenbosch in deze expositieruimte, heb ik het thema water

gepresenteerd. De andere dag hebben we een bezoek gebracht aan het klooster *Maria Refugie* in Uden. We zijn ontvangen door zuster Abdis Karin van Rosmalen en de in mei geprofeste 32-jarige zuster Bernadette. Door een interessante lezing met dia's en een bezoek aan de kapel van het klooster hebben de beide Birgittinessen voor een educatieve middag gezorgd.

Van de geboden mogelijkheid om vragen te stellen aan de zusters is uitgebreid gebruik gemaakt door de leerlingen. De door ons uitgebrachte speciale uitgave van *Rosmalla* over de Heilige Birgitta biedt de leerlingen extra informatie. De bijeenkomsten zijn gehouden in de het Engels om reden dat de Poolse leerlingen geen Nederlands verstaan.

De docenten (de heren Henk Weerdesteijn, Geert de Geus en Cees van den Oord van het Rodenborchcollege en Jarek Ossowsky en mevrouw Maria Brych van het Lyceum Ogolnoksztalcace in Puszykowo) en leerlingen waren erg enthousiast over de informatie en samenwerking met de Heemkundekring Rosmalen als SBE-lid.

*Dorry Derhaag-Doomernik
Voorzitter Heemkundekring Rosmalen
Bestuurslid Societas Birgitta Europa*

Leerlingen Rodenborch bij Birgittinessen in Uden

VAN MARIËNWATER NAAR MARIENBAUM

Feestelijke onthulling te Mariënbaum

Op zondag 16 november 2003 vond te Marienbaum (een klein bedevaartsoord gelegen tussen Xanten en Kalkar op 100 kilometer afstand van Rosmalen) de onthulling en inzegening plaats van een bronzen beeld voorstellende Maria van Bourgondië. Namens het bestuur van de Heemkundekring Rosmalen waren voorzitter Dorry Derhaag (tevens bestuurslid van de Societas Birgitta Europa) en 2^e verenigingssecretaris Martien Veekens hierbij aanwezig.

Na een bijzondere Hoogmis en een Eerbetoon aan de plaatselijke oorlogsslachtoffers trok een bonte stoet van genodigden, gildebroeders, harmonie en genodigden naar het vernieuwde marktplein. Dietmar Kisters, voorzitter van de Heimat- und Bürgerverein Marienbaum e.V., begroette hier de kerkelijke en wereldlijke

notabelen, waaronder de gasten uit Rosmalen en de conservator van het Museum Uden, de heer Leon van Liebergen

Het levensgrote bronzen beeld van Maria van Bourgondië (stichteres van Marienbaum naar een voorbeeld van Mariënwater te Rosmalen) is een ontwerp van Bonifatius Stirnberg gemaakt in opdracht van Christiane en Emil Underberg. Als voorbeeld diende een afbeelding van Antoine de Succa (Mémoires 1600-1620) welke ook staat afgedrukt in de 'Rosmalla' van juni 2003¹

Martien Veekens

Inzegening van het bronzen beeld

¹ Martien Veekens, *Bourgondiërs kenden Rosmalen in Rosmalla*, jaargang 13, nummer 2, pagina 27

ROSMALENSE VLAG ONDERWERP IN VAKWEDSTRIJD

In het prachtige, nieuwe opleidingscentrum van het *Vakcentrum Schilderen, Stucadoren, Afbouw en Onderhoud* aan de Meester Vriensstraat in Rosmalen (Hintham-Noord) vond op 4 oktober 2003 de prijsuitreiking plaats van de jaarlijkse landelijke vakwedstrijd. Voor het eerst in 56 jaar was de organisatie bij toerbeurt toegevallen aan de *Studieclub Schilders Brabant Noord-Oost*.

Als thema voor de decoratieve wedstrijd-opdracht was dit keer gekozen voor 'De Gemeente 's-Hertogenbosch'.

- Voor schilders in opleiding werd gekozen voor de decoratieve invulling van de 'Dorpsvlag van Rosmalen';
- De gevorderde beroepsbeoefenaren dienden een decoratieve invulling te geven aan de 'Gemeentevlag van 's-Hertogenbosch met de Boschboom';
- Voor de meesters in het vak werd gekozen voor een heraldisch verantwoorde weergave van het 'Gemeentewapen van 's-Hertogenbosch met de Wildemannen'.

De jury sprak grote bewondering uit voor de inzet en het doorzettingsvermogen welke ten grondslag lagen aan de liefst 129 werkstukken uit Nederland en België die werden ingediend. De werkstukken die getoond werden op de eerste verdieping van het Vakcentrum waren oogstrelend, in ieder geval voor mensen als ik die de heraldiek een warm hart toedragen.

De 1^e prijs voor de weergave van het wapen van 's-Hertogenbosch, de heer Arthur Engels (volgens zijn weten geen familie van de bekende Rosmalense schilder Pieter Engels) uit De Kwakel bij Uithoorn (zijn motto: *Born in 's-Hertogenbosch*) was terecht. In de tweede

categorie was het de entourage waarbinnen G. Foppele uit Bergen op Zoom de gemeentevlag van 's-Hertogenbosch toonde (een achtergrond van antraciet met de naam van de gemeente in Italic) bijzonder fraai.

Mijn aandacht ging als vanzelfsprekend het meest uit naar de werken van de A1-categorie. 19 Deelnemers hadden op een paneel van 60 x 80 cm de Rosmalense dorpsvlag, met het Maaslands Vierblad en het Birgittijns Kruis (in de kleuren rood en wit), als een opdracht waarin strakheid de doorslag gaf gestalte gegeven. Boven de vlag stond met kapitaalletters het woord 'Rosmalen' geschreven; onderaan het paneel het jaartal 2003. Het bordeaux-rode paneel met de witte hoofdletters en jaartal van Frank Peters uit Tollebeek werd als beste beoordeeld.

Wiljo van der Plas (die elders in dit blad over zijn vader schrijft) fungeerde op deze bijeenkomst als dag-voorzitter. De Heemkundekring Rosmalen mag trots zijn op mensen als Wiljo die het bestaan van onze gemeenschap zelfs tot over de nationale grenzen weten uit te dragen.

Martien Veebens

PIET VAN DER PLAS HUISSCHILDER EN ONDERNEMER

*Petrus Marinus van der Plas
3 juni 1910 - 23 maart 1988
(Tekening door zoon Pieter f)*

In de twintiger en dertiger jaren waren er nog geen schoolse vakopleidingen. Men leerde het vak in de praktijk. Wel kon men wat tekenvaardigheden opdoen bij het toenmalige KTA (academie voor kunst en ambacht) in Den Bosch (de voormalige HTS aan het Kapelaan Koopmansplein)

Piet van der Plas leerde het “Vak” bij de in Hintham gevestigde schildersbedrijven Van de Pas en Theo Evers, volgde tekenles bij het KTA en werd later onderhoudsschilder bij de technische dienst van Coudewater.

In 1938 werd de vestigingwet ingevoerd. Piet verwierf in die tijd zijn gezeldiploma. In 1946 behaalde hij het diploma vakbekwaamheid en het middenstandsdiploma. Hierna werd de officiële vestiging van Gebroeders van der Plas een feit.

Reeds in 1945 begon Piet van der Plas als zelfstandige met het herstellen van glas- en oorlogsschade aan gebouwen. De bevestiging van die zelfstandigheid moest echter wachten op het diplomabezit. Alles was op de bon. De eerste toewijzingen van glas, lijnolie en terpentijn zijn zorgvuldig bewaard gebleven.

Piet van der Plas huwde in 1934 met Gertruda Funk (geboren op 2 oktober 1902). “Truitje” Funk gaf leiding aan het huishouden van Dr. Schade, destijds geneesheer op Coudewater.

Het echtpaar ging het grote tuinhuis van notaris v.d. Mortel bewonen, gelegen aan wat nu de Heer en Beekstraat heet. Dat huis was uitermate geschikt om als “kosthuis” te dienen. Tegenwoordig noemen we dat een hotel. In een vijftal kamers logeerden daar veel opzichters van de Heidemij en allerlei technische mensen die alleen in de weekenden naar huis konden.

Al met al runden zij samen een behoorlijk bedrijf. Er werkten diverse mensen. “Kost en inwoning” eiste destijds veel werk. Gas en waterleiding waren er nog niet.

In de oorlog verhuisde de familie (met inmiddels 3 kinderen) naar de Weidestraat en de hotelachtige activiteiten werden van daaruit voortgezet.

Met het drukker worden van de schilders-onderneming verminderde de kosthuisactiviteit om circa. 1949 geheel op te houden. Vanaf dat moment zorgde Truitje voor haar huishouden met 5 opgroeiende kinderen en Piet voor het schildersbedrijf.

Het pand Weidestraat G7 werd diverse keren verbouwd en aangepast aan de toenemende bedrijfsactiviteiten.

Het schildersbedrijf vierde in 1996 het 50-jarig bestaan en is thans gevestigd op het bedrijventerrein Kruisstraat aan het Vinkenveld.

Wiljo van der Plas

Piet van der Plas maakte gedurende zijn leven een aantal meer dan fraaie tekeningen van hetgeen hij in zijn omgeving zag. Zijn dochter Lies (overleden echtgenote van Felix Duffhues) heeft diverse van deze tekeningen als een kostbaar bezit bewaard.

Meer dan 30 jaar geleden was ik in zijn huis aan de Weidestraat, toen hij een tekening uit 1931 tevoorschijn haalde en deze aan mij gaf met de woorden: "Hier jongen, da's volgens mèn jullie huis, da meude gè hebben". Het was een tekening van het huis C 14, nu Peter de Gorterstraat 2a, bewoond door Jan Veekens. Deze woning ten zuiden van Zandbergen stond (staat) schuin tegenover het huis wat, voordat de familie Smulders en eerder Van den Akker er in trokken, bewoond werd door Willem van der Plas en Truïke Maas, de ouders van Piet, de burens van Driek en Sientje van der Ven.
Martien Veekens

*Het huis C 14 te Rosmalen / Maliskamp
Getekend door Piet van der Plas in 1931*

KWARTIERSTATEN VAN GETOGEN ROSMALENAREN -13 -

<p>16. Joannis van der Plas</p> <p>* Esch, 22-07-1749 + Rosmalen, 16-05-1821 zoon van Machaelis van der Plas / Anna Maria van Hal</p> <p>x Vught, 14-07-1779</p>	<p>18. Hendricus Guldemans</p> <p>* Berlicum, 25-10-1739 + Berlicum, 24-11-1794 zoon van Petrus Peeters Guldemans / Maria Faessen van den Broek</p> <p>x Berlicum, 11-05-1777</p>	<p>20. Gerardus Bosch</p> <p>* Berlicum, 01-04-1780 + Berlicum, 24-05-1862 zoon van Gijsbertus J. Bosch / Antonia J. van den Boom</p> <p>x Rosmalen, 12-05-1805</p>	<p>22. Henricus Geraerts</p> <p>* Riethoven, 01-10-1764 + ?, na sept. 1834 zoon van Wilebrordus Gerits / Anna Bommel</p> <p>x Luyksgestel, 31-08-1795</p>	<p>24. Godefridus Maas</p> <p>* Geffen / 's-H 01-11-1781 + Rosmalen, 22-12-1855 zoon van Thomas Maas / Petronilla Gloudemans</p> <p>x Rosmalen, 08-05-1806</p>	<p>26. Adriaan Westerlaken</p> <p>* Rosm. / Nul., 14-12-1780 + Rosmalen, 03-11-1842 zoon van Geert Westerlaken / Maria van den Burg</p> <p>x Rosmalen, 08-02-1807</p>	<p>28. Wilhelmus v Roosmalen</p> <p>* St.-M.gestel, 17-09-1794 + St.-M.gestel, 26-08-1843 zoon van Martinus v Roosmalen / Joanna van Weert</p> <p>x St.-M.gestel, 23-07-1820</p>	<p>30. Eli Kerkhof</p> <p>* Rosmalen, 08-01-1759 + Rosmalen, 26-05-1823 zoon van Antonius vd Kerkhof / Maria Glaujdemans</p> <p>x Rosmalen, 01-11-1795</p>
<p>17. Wilhelma vd Bichelaer</p> <p>* Boxtel, 19-03-1754 + Rosmalen, 17-09-1807 dochter van Joannes A. vd Bichelaer / Cornelia J.F. v.d. Sande</p>	<p>19. Anna Maria vd Wielen</p> <p>* Berlicum, 02-09-1755 + Berlicum, 05-10-1794 dochter van Joannis J. v.d. Wielen / Wilhelma J. van Gestel</p>	<p>21. Clara vd Doelen</p> <p>* Rosmalen, 23-05-1779 + Berlicum, 03-04-1848 dochter van Antonij vd Doelen / Geertruida Vorstenbosch</p>	<p>23. Maria Joanna Pleeck</p> <p>* Luyksgestel, 24-06-1771 + Luyksgestel, 25-09-1834 dochter van Petrus Jacobus Pleeck / Catharina Janssen</p>	<p>25. Cornelia Peters</p> <p>* Boekel, 02-11-1784 + Rosmalen, 29-12-1864 dochter van Antonie Peters / Maria Martens</p>	<p>27. Gertrudis Huijsmans</p> <p>* Rosmalen, 15-03-1787 + Rosmalen, 11-05-1856 dochter van Jacobus Huijsmans / Gijsberdien Van Lokven</p>	<p>29. Christina van Vessem</p> <p>* St.-M.gestel, 31-05-1800 + St.-M.gestel, 08-06-1832 dochter van Francis van Vessem / Johanna van der Steen</p>	<p>31. Wilhelmina vd Bosch</p> <p>* Geffen, 25-10-1772 + Rosmalen, 14-11-1839 dochter van Henricus vd Bosch / Arnolda van Os</p>
<p>8. Leonardus van der Plas</p> <p>* Rosmalen, 16-02-1794 + Rosmalen, 05-11-1862</p> <p>x Rosmalen</p>	<p>9. Adriana Guldemans</p> <p>* Berlicum, 08-12-1789 + Rosmalen, 05-04-1829</p> <p>07-05-1820</p>	<p>10. Gijsbertus Bosch</p> <p>* Heesch, 18-06-1805 + 's-H.bosch, 26-04-1838</p> <p>x 's-H.bosch</p>	<p>11. Maria Ding. Geraerts</p> <p>* Luyksgestel, 08-09-1798 + 's-H.bosch, 27-02-1845</p> <p>19-03-1833</p>	<p>12. Jacobus Maas</p> <p>* Rosmalen, 04-01-1818 + Rosmalen, 30-01-1859</p> <p>x Rosmalen</p>	<p>13. Geertrui Westerlaken</p> <p>* Rosmalen, 29-03-1830 + Rosmalen, 10-04-1898</p> <p>21-09-1853</p>	<p>14. Francis van Roosmalen</p> <p>* St.-M.gestel, 06-06-1826 + Rosmalen, 01-01-1907</p> <p>x Rosmalen</p>	<p>15. Hendrien Kerkhof</p> <p>* Rosmalen, 30-04-1811 + Rosmalen, 04-02-1877</p> <p>27-05-1846</p>
<p>4. Petrus van der Plas</p> <p>* Rosmalen, 27 november 1828 + Rosmalen, 27 november 1887</p> <p>x Berlicum</p>	<p>5. Maria Clara Ant. Bosch</p> <p>* 's-H.bosch, 19 april 1833 + Rosmalen, 10 december 1918</p> <p>31 oktober 1862</p>		<p>6. Godefridus Maas</p> <p>* Rosmalen, 19 januari 1856 + Rosmalen, 28 april 1929</p> <p>x Rosmalen</p>		<p>7. Helena van Roosmalen</p> <p>* Rosmalen, 3 februari 1853 + Rosmalen, 17 augustus 1909</p> <p>24 mei 1876</p>		
<p>2. Wilhelmus (Willem) van der Plas</p> <p>* Rosmalen, 25 maart 1877 + Rosmalen, 12 september 1960</p> <p>x Rosmalen</p>				<p>3. Geertrui (Truïke) Maas</p> <p>* Rosmalen, 29 augustus 1880 + Rosmalen, 25 augustus 1963</p> <p>6 september 1907</p>			
<p>Petrus Marinus (Piet) van der Plas</p> <p>* Rosmalen, 3 juni 1910 / + Rosmalen, 23 maart 1988</p>							

Martien Veekens / Yvonne van der Heijden / WOGH / november 2003

'MIJN BRABANT' VAN THÉ PINK

In Rosmalla jaargang 5 nummer 4, jaargang 7 nummer 4 en jaargang 8 nummer 2 hebben we reeds kennis gemaakt met enkele gedichten van Thé van Pinksteren die door zijn dochter Sjeanne zijn verzameld. In al deze gedichten spreekt duidelijk zijn liefde voor de natuur, maar ook de zorgen die hij zich maakt over het teloor gaan ervan. En van die mooie weidse polder, waar hij zo van hield, is straks nog nauwelijks iets terug te vinden.

Harry Coppens

MIJN BRABANT

O mijn dierbaar plekje grond
Het is Brabant waar mijn wiegje stond
Waar we opgroeiden tot volwassenheid
Men spreekt nog van die goeie ouwe tijd

Op een dorp waren twee prominenten
De Burgemeester en de Pastoor
Die loerden op de centen
Maar allen leefden rustig en tevree
Ieder kende ieder en men had er vrede mee

Maar na den oorlog, al een hele tijd geleden
Niet meer omkijken naar tijden van toen
In Brabant moet men verder leven
Waar is dat mooie Brabant gebleven?

Men heeft het op grote schaal aangepakt
Saamhorigheid is ver weggezakt
De buurten werden groter gebouwd
Steden en dorpen vol vreemden gesjouwd

De industrie ontplooidde zich sterk
Het verschaftte aan veel mensen werk
Grootschalige parken zijn er gekomen
Waar ik in mijn jeugd niet eens van kon dromen

Men leefde er zich uit met heel veel vertier
In deze jachtige tijden vindt men er nog plezier
Veel snelwegen zijn er gekomen
Verdwenen zijn veel lanen en bomen

Veel groen en ook veel heide
Hadden van die expansie te lijden
De grote steden raken overvol
Kan men nog spreken van oud Brabantse lol?

Echte Brabanders zijn er wel gebleven
Maar moeten met de grote stroom zien te leven
Over gezondheidszorg heeft men weinig te klagen
Zowel voor zieken als voor ouden van dagen

De hulp die men daar biedt mag er zijn
Dat is een pré voor Brabant en dat is reuze fijn
Brabant, Brabant houdt hoog je roem en je eer
Ik zal u loven telkens weer

Dat het aan velen zij gegeven
Om in zo'n mooi en goed Brabant te leven
Maar men klaagt of men gaat betreuren
Dan denk ik met weemoed en smart
Waar blijft men nou met dat Brabantse hart

Is dat gedoemd te verdwijnen
En zal de zon in de oude glorie niet meer schijnen?
Mijn vraag is aan veel wijze heren
Dat men die ondergang kan keren

Die leegloop van kloosters en kerken
Dat kun je overal merken
Is de ziel dan verdwenen in dat Brabantse land?
Houdt toch de eer en de glorie in eigen hand
Ik heb zo mijn twijfels of weet ik het nie
Edel Brabant were di.

Thé van Pinxteren †

VAN HELVOIRT – VAN DER HEIJDEN

*Boerderij van Dorus en Gonda
van Helvoirt van der Heijden
op 'De Bergt' te Rosmalen
(Wijk G. Zie pagina 14)*

September 1945

*Van links naar rechts:
Gonda van der Heijden, echtgenote
van Dorus van Helvoirt, haar zus
Han van der Heijden, Jan van
Helvoirt en Huub van Helvoirt.*

*De aardappelen worden gerooid aan
de Empelseweg.*

ROSMALENSE BOERENBEDRIJVEN ANNO 1942

Als archivaris van de Heemkundekring Rosmalen ben ik in ons archief op zoek gegaan naar allerlei materiaal over het boerenleven in Rosmalen voor onze tentoonstelling op de Duinsche Hoeve, ingericht in het kader van de Open Monumentendag.

In de oorlog gingen veel boerderijen in vlammen op. Een duik in onze eigen oorlog- en bevrijdingsdocumentatie, ook voor de wederopbouw, was daarom noodzakelijk. In dat archief vond ik een complete opgave van alle boeren- en middenstandsbedrijven anno 1942.²

In Rosmalen werd in 1930 de 5000ste inwoner geboren. De groei van het inwonertal ging met mondjesmaat. Op het zilveren ambtsjubileum van burgemeester Nieuwenhuijzen werd opgemerkt, dat het inwonertal in die 25 jaar met 700 was toegenomen. Passen we die toename ook toe op de jaren na 1930, dan zal Rosmalen in 1942 rond de 5500 inwoners binnen de grenzen gehad hebben. Een zeer groot gedeelte daarvan verdiende zijn kost in de landbouw.

Op 2 november 1942 laat de directeur van het *Gewestelijk Arbeidsbureau 's-*

Hertogenbosch het volgende schrijven uitgaan naar de burgemeester van Rosmalen:

“Bij dezen verzoek ik U mij ten behoeve van den Duitschen Fachwerber van mijn bureau een lijst te doen toekomen, vermeldende alle in Uw gemeente gevestigde bedrijven en bedrijfjes (de allerkleinste inbegrepen, winkels e.d.m.) met de volgende gegevens: naam, aard en het juiste adres. Ik verzoek U dringend deze aangelegenheid met den meesten spoed te willen behandelen, zoodat ik de bedoelde lijst uiterlijk 10 November a.s. in mijn bezit heb.”

Twee dagen later, 4 november 1942, laat directeur Hellemons van hetzelfde arbeidsbureau weten, dat hij niet alleen een opgave wil van alle bedrijven en bedrijfjes, maar ook van alle boerenbedrijven.

Boerderij van Tinuske van Nistelrooij, Tinuske van Bert Tinuskes in de volksmond, op de Kruisstraat 66. Deze vroeg 19de eeuwse op een tot terp verhoogde zandrug gelegen kortgevelboerderij wordt thans bewoond door zoon Cor van Nistelrooij.

² Brieven van het Gewestelijk Arbeidsbureau 's-Hertogenbosch, d.d.. 2 november 1942, 4 november 1942 en 9 november 1942. Archief Heemkundekring Rosmalen. Oorlog en Bevrijding. Archiefdoos 4

Boerderij van Nicolaas van Santvoort (Klaas van Hasse) op de Kruisstraat 64.

De boerderij wordt thans bewoond door zoon Jos van Santvoort.

Het is een kortgevelboerderij uit 1864 op een terp gelegen.

Nistelrooij (Driek van Grette, mijn opa), P. van der Donk, Joh. de Cort. W.F. Heijmans, J. van Lokven, J. Voets (Opa van Martien Veekens), J.A. van Bakel, H. van Santvoort, P. van Santvoort, P. van Venrooij, weduwe F.

Coppens, Adr. Coppens, H. van den Broek, W. van den Broek (Driek en Wout van Peerome), M. van Nistelrooij (Tinuske van Bert Tinuskes), Nic. Van Santvoort (Klaas van Hasse), Mar. de Wit, Adr. de Wit, J.H. Verputten, Alb. van Nuland, G. Korsten, J. Korsten, M. van Schaijk, Th. van Schaijk, Joh. van Schaijk, Ant. Kerkhof, Th. Hanegraaf (Doruske van Tèine), J. Schimmel, Ant. Verputten, M. van Haren, A.J. Heijmans, L. Heijmans.

Op 9 november 1942 stuurt burgemeester Von Heijden de lijsten met de namen en adressen van alle Rosmalense boeren- en middenstandsbedrijven richting Den Bosch.

WIJK A (Kruisstraat en Heeseind):

H. van Nistelrooij, Th. van Niftrik, H. van Hassel, J. van der Doelen, Wed. J.M. van Erp (Joan van Jan van Erp), F. van den Berg, P.F. van Nistelrooij (Piet van Hannes Pieten), H. Hanegraaf, W. L. van der Doelen (Willem Gèipe), G. J. van Nistelrooij (Gret van Driek van Grette), A. van den Heuvel (Jønnes Kèpkes), E.J. van

Boerderij van de familie van Gerven aan de Maliskampsestraat 84.

Deze uit 1890 daterende kortgevelboerderij bestaat uit een woonstalhuis en daarachter een vrijstaande schuur.

WIJK B (o.a. het toenmalige Rosmalense deel van Nuland)

J. van Nistelrooij, F. van de Ven, M.A. van Nistelrooij, Wed. H. van Nistelrooij, A. van Nuland, J. A. van den Bosch, M. Verstegen (Tieske), P. Westerlaken (Piet van Orriekes) P.

Smulders. M. van Gaal, Fr. van der Heijden.

WIJK D (o.a. Oude Baan en Molenhoek)

H.J. Coppens, A. van der Heijden, Adr. Van Creij (Jønnes), G. Heijmans(Gretje), W. H. Langens,

P. Coppens, E. van der Heijden, G. Heijmans, J. Tibosch, A. van Deurzen, G. van den Broek, J. M. Coppens,

Boerderij van de familie van der Heijden aan de Oude Baan, ter hoogte van villa Sparrenburg. De boerderij werd afgebroken om plaats te maken voor nieuwbouw.

Swanenberg, P. Heijmans, A. van Drunen, Ch. Korsten, W. van Lokven, Wed. J.P. van Lokven, M. Verhagen, P. van de Moosdijk, P. Voets, J. van Zoggel, J. van Lieshout, J. Timmers, M. van Berkel, M. van den Broek, J. van Galen, B. Reine.

Boerderijtje van de familie J. van Alebeek, gelegen aan de oude Hinthamse Dijk. Het is een foto van een schilderijtje, dat gemaakt werd door Diny van de Veerdonk - van Alebeek.

WIJK C (Maliskamp)

Th. Heijmans, Gesticht Coudewater, A. van Liempt, L. van Schijndel (Bert van Schijndel op "de Spie"), Th. Langenhuizen, Ch. Van Pinxteren, Wed. A. van Gerven, P. Vorstenbosch, W. Minkels, van Lokven, P. van Helvoort, P.

J. van Schijndel, E. van den Hanenberg, W. van der Heijden, W. van Schijndel, J. van der Heijden, H. van der Laar, Wed. G. van de Wijgert, G. Vorstenbosch (Gijsje Pèk) R. van Berne, H. van Hoek, E. Hanegraaf, J. van Krij, G. Swanenberg, J. van den Berg, P. van Berne, J. van Beek, H. Hanegraaf, G. van Drunen, G.J. van der Doelen, C. Heijmans

WIJK E (Hintham)

W. Tibosch, A. Tibosch, A. Gevers, H. van der Pas, A. van Roosmalen, A. Th. Kuipers, J. Coppens, Wed. J. van Nuland, H. van Rooij, B. van der Doelen, P.G. van der Doelen, L. van Uden, J. Dielissen (Has), A. Bosch, C. Klerkx

(Keesje), P. van de Zandt, Th. Van Pinksteren, J. Frensen, P. Dielissen, W.L. Dielissen, J. van Alebeek, P. Dielissen, Wed. L. Coppens, W. Coppens.

WIJK F (o.a. Kruisstraat, Bruggen, Krommenhoek en Sprokkelbosch)

H.J. Kouwenberg Harrie en Drieka de Kouwe), J. Th. Van der Biezen, J. Gloudemans, M. van Grinsven, Ant. v.d. Biezen, Wed. F. van der Biezen, J. Voets, G. van den Hanenberg, A. Korsten, L. Kerkhof, F. van Sonsbeek, A. van Pinksteren (Jønnes), J. van Nuland (Has Artjes), P. de Cort, P. Dollevoet, G. Heijmans (Gret), J. van Alem, P. Voets, J. van Lokven (Haske van M'rienuskes), L. Swanenberg, P. van Wanrooij, J. Coppens, L. Coppens (Bert, de vader van Harry), A. van Lokven, G. van der Wielen, Jac. Hanegraaf (Kobus van Has van Kobus Gondes) J. Versteijnen (Hannes), Jac. Van Drunen, W. Gloudemans (Willem Gielekes), J. van den Hanenberg, Th. Van der Vliert, L. Gloudemans (Bert Gielekes), H.

Pennings, J. Heijmans (Jan, de vader van Toon en Gret in het Sprokkelbosch), J. van Uden (Jan, de kerkmister), G. van der Doelen, H. van Liempt, G. Heijmans, Wed. G. Swanenberg, W. van der Heijden.

De verbouwde boerderij van de familie van der Doelen in het Sprokkelbosch.

WIJK G (Striensestraat, het Ven, de Bergen, Heinis)

L. van den Dungen, L. van Nuland (Bert Joosten), Jud. Coppens, J. Westerlaken, J.M. Voets, M. Voets, Jos. Van Nuland, L. Voets, Nic. Van Liempt (Klaas), M. van Creij, H. van Creij, L. van Grinsven (Lindert, de melkboer), P. van Creij, J. van Creij, Wilh. Pennings, G. van den Berg, J.J. van den Berg, A. van der Heijden (Toontje en de blènde Anna), Th. Van den Berg, Jac. Van den Heuvel (Kobus de Kèp), Th. Van Helvoort, Mar. Voets, J. Boers, Joh. Wonders (Has), Adr. Van Schaijk, G. van Creij, J. Savelkouls, H. Savelkouls (Harrie M'ties), H. van Lijssel, P. Gevers, Joh. Gevers, Wed. J. van der Velden, H. Ondersteijn, St. Tibosch (Steven, de wethouder), J. Tibosch.

Henk de Werd

STEVEN TIBOSCH OP D'N HENNIST

*Boerderij van Steven
Tibosch op d'n Hennist
(de Heinis) in wijk G*

*Steven Tibosch (markant wethouder van de voormalige gemeente Rosmalen) bij zijn woning op 'De Noordpool'.
(Zie ook pagina 32)*

FOEKE ... FOEKE ... FOEKE

Tijdens de inrichting in september jl. van onze tentoonstelling "Het boerenleven van vroeger en nu" in 'De Duinsche Hoeve' te Rosmalen, vroeg Jan Hoofs aan vier bekende dorpsgenoten naar het liedje van 'De Rommelpot' in Rosmalen. Na een stofwolk van discussie gaven Harrie Coppens, Henk de Werd, Henk Langens en Jos Vos hun visie over vastenavond en het liedje dat in hun jonge jaren nog net gezongen werd.

CARNAVAL

Carnaval, zoals het nu in Brabant wordt gevierd, is een feest dat pas na de Tweede Wereldoorlog goed op gang kwam. Vanaf de zestiger jaren van de vorige eeuw ontwikkelde de carnavalsviering zich in de meeste steden en dorpen, voornamelijk in het Zuiden van het land. Zo ook vanaf 11 november 1965 in ons geliefde Rosmalen dat, zoals u weet, tijdens carnaval *Zandhazendurp* wordt genoemd.

DE VASTENAVOND

In vroegere tijden werd op bescheiden schaal de vastenavond gevierd. Deze vastenavond is een oud volksgebruik aan het einde van de winter en het begin van de vastentijd. Na de winter was de voorraad voedsel bij de meeste inwoners van een stad of dorp bijna helemaal geslonken. In de meestal grote gezinnen werd aan de vooravond van de veertig dagen vastentijd, de laatste restjes uit de kast gehaald. Meestal werden dan spekpannenkoeken of oliebollen klaargemaakt en als het mogelijk was, dronk men een extra neutje. Bij dit feest, in besloten kring, behoorde nog geen verkleedpartijen.

In de negentiende eeuw werd in Brabant, dus ook in Rosmalen, de vastenavond nog uitbundiger gevierd. Meestal mannen uit de

gegoede stand verkleedden zich en liepen door de straten met een masker (*mombakkes*) op. De alcohol vloede dan rijkelijk. De Katholieke Kerk was een felle tegenstander en noemde carnaval een '*Godslasterlijk feest*'. Hieruit ontstond in die tijd het zogenaamde '*veertig-uren-gebed*'. Op die manier werden de gelovigen naar de kerk geroepen. In het kerkelijk woordenboek staat bij vastenavond beschreven:

"De vooravond van de Groote of Veertigdaagsche Vasten, op verschillende plaatsen op feestelijke wijze gevierd (Carnaval). In zijn ontstaan een heidensch jubelfeest om de wederkerende lente, dat gevierd werd met een "char naval" of wagenschip en samenviel met den later ontstanen boetetijd der Veertigdaagsche Vasten. Zoo werd Carnaval het feest, waarop men zich eens te goed deed, alvorens den boetetijd in te gaan; vandaar dat men het woord Carnaval ging verklaren als "carni vale" dit is "vaarwel, vleesch!"

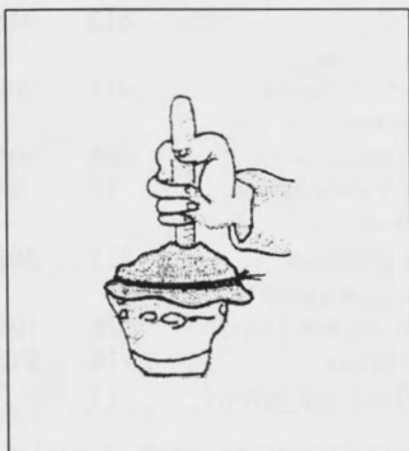
De Rommelpotspeler van Jan van de Velde II (± 1625), Historisch Museum Rotterdam

DE ROMMELPOT

De rommelpot kent al een lange geschiedenis. Waarschijnlijk werd dit zelfgemaakte instrument naar Nederland meegebracht door de Spanjaarden in de zestiende eeuw. Door de verschillende bronnen kunnen we ons zelfs een beeld vormen hoe zo'n rommelpot eruit heeft gezien: een aarden pot of kruik, ongeveer twintig tot vijfentwintig centimeter met een membraan waarin een stokje zat. Het stokje werd door een gedroogde varkensblaas gestoken, die weer om het bovineinde van de pot werd gespannen. Door met de natte hand langs het stokje te gaan ontstond het geluid "foeke, foeke, foeke", waardoor de rommelpot ook wel *foekepot* werd genoemd. Tijdens de viering van de vastenavond gingen kinderen dan langs de deuren. De rommelpot verdween in de achttiende eeuw en kwam toch weer rond 1850 terug.

Heel wat jaartjes gingen ook de kinderen in Rosmalen vanaf die tijd tot ongeveer het midden van de vorige eeuw langs de deuren om voor hun gezang een beloning te krijgen. Meestal bestond de beloning uit wat snoep, fruit of soms een halve of één hele cent. Het liedje dat dan werd gezongen was in elk dorp of stad weer anders. Bijvoorbeeld 'boven de rivieren' was dit liedje algemeen bekend:

*Rommelpot, afgedekt door een varkensblaas
"Wrijf met een natte hand over het stokje"*

*" Foekepotterij, foekepotterij
Geef mij een cent, dan ga 'k voorbij
Ik heb geen geld om brood te kopen
Daarom moet ik met de foekepot lopen
Foekepotterij, foekepotterij
Geef mij een cent, dan ga 'k voorbij "*

In de Brabantse steden en dorpen kwamen weer andere versies voor. Er waren duidelijk verschillen. Bijvoorbeeld in de regio Tilburg zong de jeugd op vastenavond weer een geheel ander lied dan in Rosmalen:

*'t Is al vastenaovond
ben nie thuis voor 'taovond
'taovond in de maneschèèn
as ons vadder en ons moeder nor bed toe zèèn
Hier unne stoel en daor unne stoel
Op iedere stoel 'n kussen
Vrouwke houw oew kienebak toe
Of ik slao dur 'n spekpan tussen
Tussen oew neus en tussen oew kin
Daor kan nog wel un spekpan in*

Ruige taal voor kinderen, dat wel! Overigens was 'spekpan' een afkorting voor spekpannenkoeken. Zoals in het voorwoord vermeld vroeg ik aan de echte 'Rosmollese minsen' hoe het liedje met de foekepot in Rosmalen werd gezongen. De volgende tekst was het resultaat:

*" 't Is al vastenaovond
ben nie thuis vur 'taovond
'taovond in de maneschijn
as ons vadder en ons moeder nor bed toe zijn
dan dansen we hoog op onze klompen
hoog op ons fiedelfluit
zo was ons liedje uit*

En als dan de deur voor hun neus dichtgesmeten werd, zong de Rosmalense jeugd:

*Ik heb gezongen en niks gehad
Snij mar un stuk van ut verken z'n gat
Snij mar diep, snij mar diep
Snij mar in munne vinger niet*

Jan Hoofs

UIT 'SOCIOGRAFISCH ONDERZOEK 1962'

In 1962 werd in opdracht van de Gemeente Rosmalen door (wijlen) W.J.J. Croonen, Architect en Stedebouwkundige te 's-Hertogenbosch, een 26 pagina's tellende brochure uitgebracht met als titel 'Sociografisch onderzoek 1962'.

In deze brochure wordt Rosmalen zodanig beschouwd dat er een goed beeld ontstaat van het Rosmalen (10.106 inwoners in 1961) aan het begin van zijn overgang van een oud-Brabants landbouw- en jong aannemersdorp naar een nieuw en voor 'de grote buur' aantrekkelijk forensendorp. Een aantal constatering van toen schetst de enorme verandering die ons dierbaar dorp de daarop volgende decennia al dan niet gewenst heeft moeten ondergaan.

Croonen maakt de volgende onderverdeling: "Rosmalen bestaat uit de navolgende dorpen:

- Rosmalen 2.793 inwoners, zonder landelijk gebied;
- Hintham 1.523 inwoners, zonder landelijk gebied;
- Maliskamp 1.206 inwoners, zonder landelijk gebied.

De zich ontwikkelende wijk Molenhoek-Gele Hoeve telt 2.464 inwoners, de kern Kruisstraat 629 inwoners.

Ieder van deze dorpen heeft zijn eigen karakter.

Rosmalen-dorp heeft het karakter van een spindorp, landelijk in zijn verschijningsvorm, zich stilaan wijzigend in een plattelandsdorp. Hintham heeft nog tot op heden het karakter van een wegdorp onder invloed van de nabije stadsrand.

Maliskamp is een kunstmatig dorp, plattelands wat zijn karakter betreft, min of meer

dualistisch (het wijkje Eikenburg staat immers volledig los van het dorp Maliskamp). De Kruisstraat is te beschouwen als een agrarische dijkbebouwing."

Beschouwend stelt hij: "De ligging van Rosmalen-dorp ten noorden van de Rijksweg en het feit dat zowel Hintham, Gele Hoeve - Molenhoek en Maliskamp langs de Rijksweg 's-Hertogenbosch-Nijmegen gelegen zijn, heeft tot gevolg dat het dorp Rosmalen in zijn centrale functie als hoofddorp niet aan zijn trekken komt. Met name in verzorgend economisch opzicht wordt Rosmalen gedraineerd door 's-Hertogenbosch. Alle dorpen zijn klein van schaal. Nergens is er een expressie te vinden van het feit dat de gemeente Rosmalen meer dan 10.000 inwoners telt."

EEN VERGELIJKING TUSSEN DE BEROEPS-
BEVOLKING IN 1947 EN IN 1960 GEEFT ALS
ABSOLUTE GETALLEN:

	1947	1960
Landbouw	612	318
Delfstofwinning	-	1
Industrie en ambacht	411	707
Bouwnijverheid en verwante bedrijven	505	905
Openbare nutsbedrijven	15	27
Handel, bank- en verzekeringswezen	225	381
Vervoers-, opslag- en communicatiebedrijven	78	101
Dienstverlening	719	872
Bedrijfsklasse niet bekend	53	2

"Van alle agrarische bedrijven is 50% gevestigd in de buurtschap Kruisstraat en

Heeseind, alsmede in het landelijk gebied van de gemeente. Van alle kernen in de gemeente heeft de Kruisstraat het sterkste agrarische karakter. Hierbij mag echter niet uit het oog worden verloren, dat het aantal agrariërs in de Kom Rosmalen even groot is als in de Kruisstraat. Door het veel groter aantal inwoners van het dorp Rosmalen maken de agrariërs hier slechts een klein deel uit van de totale actieve bevolking."

SOCIALE BEROEPSGROEPEN VAN HOOFDEN VAN HUISHOUDENS IN 1960:	
<u>Bedrijfshoofden</u>	
In de landbouw	182
Andere bedrijfshoofden met personeel	163
Andere bedrijfsh. zonder personeel	81
<u>Vrije beroepen</u>	10
<u>Employe's</u>	
Hogere	53
Overige inkomen boven f 5.500,--	185
Overige inkomen beneden f 5.500,--	89
<u>Arbeiders</u>	
In agrarisch bedrijf	24
Overige basisloon boven f 5.500,--	26
Overige basisloon ben. f 5.500,--	749
<u>Zonder beroep</u>	263
Totaal	1.825

Het aantal bedrijfshoofden is vrij hoog. Het betreft hier vooral de bedrijfshoofden in de gevarieerde groepen van bouwnijverheid.

Op pagina 11 van het 2^e hoofdstuk ('De sociaal-economische structuur van de gemeente') stelt de samensteller van het rapport:
 "Resumerend kan op grond van de sociale statuspositie van de hoofden van de huishoudens de volgende typeringen gegeven worden:

De gemeente als geheel heeft een gemengd karakter, met als grootste groep de arbeiders en de daarop volgende groep- de employé's. Het dorp Rosmalen heeft wel een gemengd karakter doch met een sterke dominant van de arbeidersgroepering.

Hintham is een wijk met als dominant de employé's, tot de midden- en lagere groepen behorende.

Voor de wijk Molenhoek - Gele Hoeve kan ongeveer hetzelfde gezegd worden met dien verstande, dat in de 'middengroepen' de hogere categorieën van de groep employé's sterk is gaan domineren.

De Kruisstraat verliest haar dominerend agrarisch karakter evenals het landelijk gebied. In de Maliskamp domineert de arbeidende klasse en neemt de groep employé's geleidelijk toe."

"Van de 905 personen werkzaam in de bouwnijverheid, in de ruimste zin des woords, werkten slechts 113 voor niet in Rosmalen gevestigde bedrijven."

Heel opvallend in het rapport is de prognose van het maximum aantal inwoners in de nabije toekomst van 1962:

9.690 inwoners in 1965, 12.120 inwoners in 1975 en 15.000 inwoners in 1985.

Bij de geboorte van Maartje Remmers in 1985 als 25.000ste inwoner bleek die prognose met liefst 10.000 inwoners te zijn overschreden.

De belangrijkste reden van deze aanwas was gelegen in de snelle vlucht die de urbanisatie in Rosmalen en Sint-Michielsgestel had genomen buiten de randgemeente Vught die tot dan voor een woonfunctie buiten de hoofdstad steeds het meest in aanmerking was gekomen.

Croonen formuleert in 1962: "Vooralsnog blijft de gemeente Rosmalen als geheel getypeerd als een pendel-woongemeente van voornamelijk arbeiders".

Martien Veekens

1917 - JAN DRIESSEN - 1994

Anna Allegonda (Anneke) van Deursen, de in 1953 overleden eerste echtgenote van Jan Driessen

Jan Driessen, overleden in 1994, en Johanna Wilhelmina Verhulst, de in 1991 overleden tweede echtgenote van Jan Driessen.

De heemkundekring kreeg onlangs een mooie collectie archiefstukken van Frans Driessen, zoon van Jan Driessen. De schenking bestaat uit een grote hoeveelheid belangrijke documenten, aan de hand waarvan een goed beeld te schetsen is van onze dorpsgenoot Jan Driessen. Als archivaris heb ik de hele verzameling geordend en in de computer gezet onder de rubriek 'Genealogie: Collectie Driessen'. Uiteraard zijn we Frans Driessen bijzonder dankbaar voor deze schenking, die de heemkundekring als een goed huisvader en met de nodige zorg zal beheren en bewaren. Frans Driessen wil ik met deze historische notitie over zijn vader danken.

Johannes Hubertus (Jan) Driessen werd geboren te Alphen en Riel op 2 juni 1917 als zoon van Francis Driessen en Anna Catharina van Gestel. Hij overleed te Rosmalen op 26 augustus 1994.

Hij huwde op 6 oktober 1948 te Rosmalen op het gemeentehuis met Anna Allegonda van Deursen, geboren te Rosmalen op 6 november 1913, dochter van Willem van Deursen en Maria van Druenen. Het kerkelijk huwelijk werd gesloten in onze Lambertuskerk op 28 oktober 1948 ten overstaan van pater Canisius - Frans Driessen - Salvatoriaan. Anna Allegonda Driessen - van Deursen stierf in het kraambed bij de geboorte van haar derde kind. Willem van Deursen woonde in "de Meulenhoek" tegenover "De Ozon", de Rosmalense wasserij. Tegenwoordig heet dat daar de Heer en Beekstraat. Hij had het huisje "Molenstraat D 27a" in eigendom. Op 8 augustus 1950 overleed Maria van Druenen, de weduwe van Willem van Deursen. Het woonhuis werd toen verkocht voor een bedrag, schrik niet, van f 4500,- Voor die tijd een stevig bedrag!

Na aftrek van de begrafenis kosten f 190, 84, de rekening van dokter Koppens f 37,90, de

straatbelasting over 1948 en 1949 f 12,-, enz. enz. bleef er f 1164, 56 over, dat verdeeld kon worden onder de drie kinderen: Anna Allegonda van Deursen, de vrouw van Jan Driessen dus, Jacobus (Cub) van Deursen, die toen in de Krommenhoek woonde en de vrouw van A. v.d. Heijden. Een en ander werd nauwkeurig op papier gezet door notaris Gostelie te 's-Hertogenbosch.

Uit het huwelijk van Jan Driessen en Anna Allegonda van Deursen werden drie kinderen geboren:

Geboortekaartje van Frans Driessen

1 Francis Wilhelmus Canisius Maria Driessen, geboren te Rosmalen op 27 december 1949.

Hij werd op 28 december 1949 gedoopt in de Lambertuskerk.

2 Wilhelmus Francis Jacobus Maria Driessen, geboren te Rosmalen op 27 augustus 1951.

Hij werd op 28 augustus 1951 gedoopt in de Lambertuskerk.

3 Anna Allegonda Maria Driessen, geboren te Rosmalen op 12 oktober 1953.

Zij werd op 13 oktober 1953 gedoopt in de Lambertuskerk door kapelaan Vogels.

Bij de geboorte van dit derde kind stierf, zoals ik reeds schreef, de moeder, Anna Allegonda Driessen - van Deursen. Het meisje werd naar haar vernoemd.

Jan Driessen trouwde voor de tweede keer met Johanna Wilhelmina Verhulst, weduwe van Cornelis Henricus van der Velden. Zij werd geboren te 's-Hertogenbosch op 17 augustus

1920 als dochter van Adriaan Verhulst en Wilhelmina van Keulen.

Het burgerlijk huwelijk werd gesloten op het stadhuis van 's-Hertogenbosch op 27 november 1954. De kerkelijke inzegening vond plaats, ook op 27 november 1954, in de Leonarduskerk te Den Bosch ten overstaan van pater Canisius - Frans - Driessen.

Communieprentje van Frans Driessen

Uit haar eerste huwelijk, met Cornelis van der Velden, had de tweede echtgenote van Jan Driessen reeds twee kinderen, te weten:

1 Adriana v.d. Velden, geboren op 6 juni 1948

2 Wilhelmina v.d. Velden, geboren op 27 april 1951

Uit het huwelijk van Jan Driessen en Johanna Verhulst werden geboren:

1 Cornelis Johannes Henricus Maria Driessen, geboren te Rosmalen op 4 januari 1956.

Hij werd op 5 januari 1956 gedoopt in de Lambertuskerk door kapelaan Vogels.

2 Maria Alphonsa Petra (Marijke) Driessen, geboren te Rosmalen op 3 januari 1957.

Zij werd op 4 januari 1957 gedoopt in de Lambertuskerk door kapelaan Vogels.

Marijke Driessen huwde met Sikke Boterhoek. Uit dit huwelijk werd geboren dochter Ilonka Boterhoek.

Marijke Driessen overleed, na een moedig gedragen ziekte, op 30-jarige leeftijd, op 23 april 1987.

3 Johannes Adrianus Petrus Maria Driessen, geboren te Rosmalen op 9 mei 1958

Hij werd gedoopt in de Lambertuskerk door pastoor Janssens op zijn geboortedag.

4 Cornelia Gerarda Adriana Maria Driessen, geboren te Rosmalen op 23 november 1961.

Zij werd gedoopt in de Lambertuskerk op haar geboortedag door kapelaan Beekman

In totaal had Jan Driessen dus de zorg voor 9 kinderen. Zij zaten dagelijks aan tafel met 11 personen.

Om die monden te vullen pakte Jan Driessen alle mogelijke karweien aan.

†

in dankbare herinnering aan

Marijke Driessen
echtgenote van
Sikke Boterhoek

Zij werd geboren te Rosmalen 3 januari 1957. Na de Sacramenten der zieken te hebben ontvangen is zij gestorven te Utrecht 23 april 1987. Na een afscheidsviering in de Lambertuskerk te Rosmalen hebben we haar te rusten gelegd op de begraafplaats aldaar 28 april d.a.v.

We blijven het onvoorstelbaar vinden die lange en zware lijdensweg, die Marijke heeft moeten gaan. Zo blijven we het ook onvoorstelbaar vinden, dat Marijke altijd maar bleef hopen op beterschap en bleef vechten om te kunnen leven en te kunnen zorgen voor Sikke en hun dochtertje Ilonka.

Marijke was altijd eerlijk en oprecht en probeerde altijd behulpzaam te zijn zolang ze nog maar enigszins kon. Maar ze werd meer en meer afhankelijk van de zorgzaamheid van anderen, die ze steeds mocht ervaren van de lieve mensen die haar omgaven, zowel thuis als in het ziekenhuis.

De sterke band, die er was tussen haar en ons, zal blijven bestaan. In geloof en in gebed zullen we ons met haar verbonden blijven weten.

Marijke, we zullen je missen.

Hartelijk dank voor uw bezoek tijdens haar ziekte en uw belangstelling bij het overlijden van mijn lieve vrouw en zorgzame mama.

Uit aller naam,
Sikke en Ilonka.

Eerste communieprentje en bidprentje van Marijke Driessen

In zijn jonge jaren had Jan Driessen een opleiding gevolgd als ziekenverpleger B, dat is voor een psychiatrisch ziekenhuis. De opleiding daarvoor deed hij in de Psychiatrische Inrichting "Maasoord" te Poortugal, bij Rotterdam. Zijn praktijk-rapportenboekje loopt van 29 juli 1936 tot en met 19 maart 1939. Die

praktijk ervaring deed hij op in Poortugaal en in het gesticht Voorburg te Vught.

Werken op een rustige afdeling, in een toevalklas, een rustige bedverpleging doen, observatie en verpleging van patienten met allerlei problemen, opneming van een nieuwe patiënt in de inrichting, aan- en uitkleden van een hulpbehoevende patiënt, aan- en uitkleden van een pijnlijke patiënt, ontluisen en gebruik maken van stalen netenkam, bed opmaken en afhaken, ook voor een toevallijder of benauwde patiënt, verschonen van onzindelijke patiënt, haarknippen met een tondeuse, hulp bij een

epileptische of bij een hysterische toeval, bewaken van gevaarlijke patiënt (zelfmoord), enz. enz. behoorden tot die praktijklessen. Jan volbracht die taken uitstekend. Hij slaagde op 1 mei 1940. Zijn diploma in ons archief is daar het zichtbare bewijs van.

Op 30 augustus 1941 behaalde Jan Driessen in het zwembad "der Psychiatrische Inrichting 'Maasoord' der Gemeente Rotterdam te Poortugaal" zijn zwemdiploma. Hij legde een goede proef af voor borstzwemmen, rugzwemmen, keren, springen, watertrappen en minstens 5 minuten duurzweemmen.

Om te voorkomen, dat Jan Driessen in Duitsland te werk zou worden gesteld (Arbeitseinsatz), verklaarde de geneesheer-directeur van "Maasoord" in Poortugaal, "daß Johannes Hubertus Driessen im Amte ist bei der Nervenheilanstalt "Maasoord". Weil diese die einzige Anstalt in einer großen Umgebung ist die noch Nervenkranken aufnehmen kann, deren Anzahl infolge der Zeitverhältnisse größer als je bevor ist und deren Anwesenheit in Rotterdam zu allerlei Ordnungsstörungen Anlaß geben kann, erfüllt dieser Beamte der obengenannten Anstalt eine sehr wichtige Aufgabe im Sanitätsdienst. Die ungestörte Funktionierung unserer Anstalt ist vom Interesse für Niederländer und deutsche Truppen beide. Es ist also gewünscht, daß der Inhaber dieser Erklärung vom Arbeitseinsatz irgendwo sonst freigestellt wird...." De brief werd ondertekend door de geneesheer-directeur v.d. Spek.

Jan werd vrijgesteld voor werk in Duitsland. Ook dat bewijsstuk wordt in ons archief bewaard.³

³ Verklaring van de geneesheer-directeur van "Maasoord" en het vrijstellingsbewijs i.v.m. de mogelijke Arbeitseinsatz van Jan Driessen. Archief Heemkundekring Rosmalen. Collectie Driessen.

AUSWEIS
MINISTERIUM FÜR
SOZIALE ANGELEGENHEITEN
ABTEILUNG VOLKSGESUNDHEIT

ES WIRD HIERDURCH FÜR ZWECHE DES
ARBEITSEINSATZES BESTÄTIGT, DASS
DRIESSEN, JOHANNES HUBERTUS
GEBURTSDATUM: 2-6-1917;
GEBURTSORT: ALPHEN EN RIEL
KRANKENPFLEGER
WOHNORT: POORTUGAAL,
ALBRANDWAARSCHEDIJK 74
BEI PSYCH. INRICHTING "MAASOORD"
SCHIEDAM ANGESTELLT IST.

Het archief bevat ook een verklaring van de geneesheer-directeur van "Maasoord", zowel in het Nederlands als in het Duits, waarin gezegd werd, dat Johannes Hubertus Driessen, geboren 2 juni 1917 te Alphen en Riel werkzaam is in zijn ziekenhuis en dat hij de opdracht heeft ontvangen bij het ingaan van de uitzonderingstoestand onmiddellijk naar Poortugaal terug te keren. De geneesheer-directeur vraagt om hem bij het reizen zoveel mogelijk behulpzaam te zijn.

Vrijstelling vordering van rijwielen
Freistellung Fahrradforderung

De burgemeester van **POORTUGAAL**
Der Bürgermeister von
VERKLAART dat *Driessen, Joh. Hubertus*
erklärt dass
wonende *Albrandwaarschedijk 74*
wohnhaft
in deze gemeente, is vrijgesteld van inlevering van het
in dieser Gemeinde, ist befreit von Einlieferung des
aan hem toebehoorend heerenrijwiel.
ihm *zugehörigen Herrenfahrrade.*
POORTUGAAL d. *Jan* 19 *42*
De burgemeester voornoemd,
Der Bürgermeister
Van der Spek
N. B. 26059 i. Z. O. Z.

Vrijstelling vordering van rijwielen.

Ook de fiets van Jan Driessen mocht niet gevorderd worden. Hij kreeg daarvoor een "Vrijstelling vordering van rijwielen" op 31 juli 1942. Het betrof een herenfiets, merk E.N.R., nummer 7419, met terugtraprem, krettingkast en jasbeschermer.

Die vrijstelling moest hij uiteraard steeds bij zich hebben.

Op 19 juni 1945 beëindigde Jan Driessen zijn arbeidscontract met het psych. ziekenhuis "Maasoord" te Poortugaal/Rotterdam. Op 5 november 1945 werd dat "eervol ontslag op eigen verzoek" nog eens schriftelijk bevestigd. Jan Driessen woonde op dat moment in de St. Lambertusstraat 2 te Cromvoirt.

Had Jan Driessen toen plannen om naar Zuid-Afrika te gaan?

Het archief bevat een "sertificaat van polisiebeampte" van de "Unie van Suid-Afrika", in het kader van de "wet op vreemdelinge, 1937", gedateerd 8 november 1946:

Aan alle belanghebbendes:

Hierbij word verklaar dat uit 'n onderzoek geblyk het dat, Johannes Hubertus Driessen, geboren op 2-6-1917 te Alphen, Riel, wonende te Vught St. Lambertusstraat 2, nie wegens enige misdaad of wangedrag verbaliseer is nie."

Het document werd ondertekend door de inspecteur van politie van Vught, A. v.d. Ley.⁴

Op 4 maart 1946 trad Jan Driessen in dienst bij de "Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij 's-Gravenhage". Tot 1 februari 1951 bleef hij hier werken.

Op 15 september 1951 verklaarde de directie van de "Ondelinge Verzekering-Maatschappij 's-Gravenhage", "dat de heer J.H. Driessen te Rosmalen van 4 Maart 1946 tot 1 Februari 1951 als beroepsvertegenwoordiger voor haar is werkzaam geweest. Hij heeft zich doen kennen als een eerlijk en betrouwbaar agent, die haar belangen tot haar tevredenheid heeft behartigd. Zijn financiële verplichtingen is hij steeds op tijd nagekomen, terwijl zijn

---

⁴ Verklaring "Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij 's-Gravenhage"
Verklaring voor de "Unie van Suis-Afrika".
Archief Heemkundekring Rosmalen. Collectie Driessen.

productie bevredigend was. Op zijn verzoek is hem eervol ontslag verleend."

Intussen studeerde Jan aan de avondvaktekenschool te 's-Hertogenbosch. Hij volgde de cursus A-Timmeren. In het archief zit zijn rapport uit de tweede klas, schooljaar 1951-1952.

Met louter achten en negens werd hij bevorderd naar de derde klas.

Op 29 april 1953 trad Jan Driessen in dienst bij de N.V. Nederlandsche Banden Industrie Michelin aan de Engelseweg 11 te 's-Hertogenbosch. In zijn arbeidscontract staat: "Bij deze bevestigen wij U, dat wij U in onze dienst nemen als fabrieksarbeider tegen een uurloon van f 0,75 en een toeslag van f 0,04 per uur. Uw werkzaamheden vangen aan op 29-4-1953 des morgens om acht uur. De werktijden zullen afhangen van de ploeg waarin U zult worden ingedeeld. De voornaamste werktijden zijn van 8 tot 12.00 uur en van 12.30 tot 17.15 uur; van 6 tot 14 uur, van 14 tot 22 uur en van 22 tot 6 uur. De loonweek loopt van Maandag tot Maandag en het daarmee overeenkomend loon wordt op Vrijdag d.a.v. uitbetaald."

Dat uitbetalen gebeurde toen nog "handje contantje", in het loonzakje. Een uurloon van 75 cent kunnen wij ons nu niet meer voorstellen. En toch is het "slechts" 50 jaar geleden.

Als herinnering aan zijn werk bij Michelin bevat het archief ook het pensioenboekje, dat in januari 1954 aan hem werd uitgereikt. Op dat moment had hij de zorg voor 8 kinderen. Zijn negende kind (Cornelia) werd in 1961 geboren. De bedragen van zijn pensioenopbouw zijn heel interessant, vooral ook, omdat ze uit een tijd zijn, die in werkelijkheid dichtbij is, maar voor ons gevoel ver weg. Onze lonen en salarissen zijn immers de laatste 25 jaar onvoorstelbaar gestegen. Natuurlijk, de prijzen ook!

In 1973 had Jan Driessen een pensioen opgebouwd van f 3867,- per jaar. In 1974 was dat reeds f 4719,- per jaar. Het archief bevat diverse verklaringen van het pensioenfonds. De laatste dateert van april 1979. Jan was toen bijna 62 jaar oud. Zijn opgebouwde pensioen was op dat moment f 5752,- per jaar. Hij had nog drie jaar te gaan, want in die tijd was er nog geen VUT en werkte je door tot je 65ste. De pensioendatum van Jan Driessen was dan ook, volgens dat laatste papier: 2 juni 1982. Dat was inderdaad op zijn 65ste verjaardag.

Jan Driessen heeft twaalf jaar, van 1982 - 1994, van zijn pensioen kunnen en mogen genieten. Hij is niet achter de geraniums gaan zitten. Bij het overlijden van Jan Driessen in 1994 werd uitgebreid stil gestaan bij "de bezige bij", die Jan Driessen was geweest. Voor meer dan 100% had hij zich ingezet voor zijn gezin, voor de Lambertusparochie en voor de gemeenschap van Rosmalen. "Omdat zijn gezin, dat geleidelijk uit totaal elf personen bestond, nogal wat inkomsten nodig had, zette hij zich in om door het rondbrengen van dagbladen en tijdschriften en door het incasseren van abonnementsgelden van het wit-gele-kruis de inkomsten wat op te vijzelen. Zijn sociaal voelende hart bracht hem er tevens toe om zich met nog twee andere mensen uit Rosmalen jarenlang ten zeerste in te spannen om het verenigingsgebouw De Kentering van de grond te brengen. Door zijn volhardend steeds weer collecteren heeft hij heel wat belangrijke centen voor de startperiode van dit gebouw bijeen gebracht. Toen hij de rol van opa mocht gaan vervullen heeft hij daar veel tijd voor genomen. Toen heeft hij pas gevoeld, dat hij als vader zo zeer met het 'de kost verdienen' bezig was, dat hij destijds belangrijk minder tijd in het spelen met zijn kinderen had gestoken. We moeten hierbij wel opmerken, dat Jan Driessen vader was in een tijd, dat het rollenpatroon met zich meebracht: 'dat een moeder zich vooral thuis met de verzorging van huishouding en kinderen bezig hield en dat vaders eerste opdracht was te zorgen dat er brood op de plank kwam'.....

Deze avondwake wordt gehouden in de kerk, waarin Jan Driessen vele voetstappen heeft liggen. Hij heeft hier uren doorgebracht met allerlei werkzaamheden voor de parochiegemeenschap. Het zal vreemd zijn als we hem hier niet meer zien lopen met een ciborie of hem niet meer horen lezen vanaf deze preekstoel. De parochie is hem veel dank en vooral respect verschuldigd".
Laten we het verhaal over Jan Driessen eindigen met het gedicht van M. van Asten, uitgesproken eveneens tijdens de avondwake.⁵

*Hij loopt hier niet meer door de kerk
Voor hem is immers al dat werk,
Dat hij zovele jaren met zorg en met zin verrichtte...
Voorbij!*

*Al was hij in deez' grote kerk maar klein
Toch wilde hij er graag aan de arbeid zijn.
Hij was er koster, lector en acolyth
Om niet!*

*Zo liep hij hier en dan weer daar
Stak kaarsen aan, maakte de wierook klaar
Maar bij al zijn handelen in Gods kerk was hij
Devoot!*

*Opmerkelijk was ook zijn lopen door Gods huis
Zonder geruis.... was hij er steeds weer thuis.
Verplaatste alles en zichzelf
Met waardigheid!*

*Voor ieder die bij een dienst het zicht verloor
Had Jan steeds een uitdrukkelijk luisterend oor
Hij hielp de man, de vrouw, de jongen en het meisje
Ons goede "grijsje"!*

*Voor dat zich van harte geven en simpel dienstbaar
zijn
Als hulp bij liturgie, gebracht door groot en klein,
Klinkt uit deez' parochie bij de start van zijn
eeuwigheid
"Jan, van harte dank".*

⁵ Overweging, uitgesproken tijdens de avondwake van maandag 29 augustus 1994 bij gelegenheid van het overlijden van de heer Jan Driessen. Archief Heemkundekring Rosmalen. Genealogie. Collectie Driessen.

B.V.V. seizoenkaart 1950/1951 van Jan Driessen. Volgens die kaart woonde hij te Cromvoirt. Jan was toen echter reeds gehuwd en woonachtig te Rosmalen.

De archieven, die Frans Driessen, de oudste zoon van Jan, aan de Heemkundekring Rosmalen schonk hebben hun waarde bewezen. Dank zij deze schenking kon niet alleen de levensgeschiedenis van Jan Driessen worden vastgelegd, maar konden wij tevens iets proeven van de tijd, vóór, tijdens en na de tweede wereldoorlog. De tijd dus van de grote gezinnen, van de opbouw van Nederland, van de vaste rollenpatronen voor vaders en moeders en kinderen die moesten gehoorzamen en van de nog lage lonen en prijzen. Met genoegen heb ik de historie van Rosmalenaar Jan Driessen aan het papier toevertrouwd.

Henk de Werd

De Parochiegrenzen van de Maliskamp

Verkend in 1867. Herzien in 1895; ged. herzien in 1920.

Schaal 1:25000.

N° 569 Driel.

PAROCHIE 'DE MALISKAMP' 70 JAAR

Ave Maria.

Oorkonde.

In het jaar Onzes Heeren Jesus Christus 1934 op den 23sten October toen Zijne Heiligheid Pius XI Paus van Rome, Garen Majesteit Wilhelmina Koningin der Nederlanden, Zijne Hoogw. Excell. Mggr. Arnold, Frans Diegen, bisschop van 's Hertogenbosch, Mggr. Gerardus van den Doer, Deken van het Dekenaat Oss, Hubertus J. A. van der Meijden, Pastoor van Rosmalen S. Lambertus, Hubertus J. M. Goossens, Pastoor van Nuland S. Joannes Onthoofding, Petrus Hoekx, Pastoor van Sintham S. Anna, Hr. J. C. Felix C. von Heijden, Burgemeester van Rosmalen was, werd door Cornelis, Wilhelmus, Alphonsus, Maria Schoenmaekers, geboren te Tilburg 27 April 1896, eersten Pastoor en Stichter der Parochie der S. Bernadette Soubirous te Rosmalen de eerste steen derer kerk gelegd.

De op 8 Januari 1934 gestichte Parochie, welke gevormd is uit een gedeelte van de Parochies Rosmalen S. Lambertus en Nuland S. Joannes Onthoofding is de 322ste Parochie in het Bisdom 's Hertogenbosch, de 45ste gesticht onder het bestuur van Zijne Hoogw. Excell. Mggr. Arnold, Frans Diegen, de 3de in de Gemeente Rosmalen, de 1ste in Nederland toegewijd aan de S. Bernadette Soubirous. De naam der Parochie is: "De Maliskamp".

Kerkmeesters der Parochie zijn:

Hendricus Heijmans, Marinus der Kinderen.

Theodorus Langenhuisen, Petrus Smulders.

Architect der kerk is Jan van der Valk te Tilburg.

P. Smulders
Pastoor

H. Heijmans Sec.

Th. Langenhuisen penningw.

P. Smulders

M. der Kinderen

H. van der Meijden
Pastoor N. Lambertus.

P. Hoekx
Biss. Nuland.

P. Hoekx past. in Sintham

J. van der Valk

parochie h. bernadette
maliskamp

Correspondentieadres:
Pastorie - Graafseham 101 Tel 7781
6 JANUARI 1984

19e jaargang nr. 1

Kopie van een originele tekst geschreven door wijlen Pastoor Bernard Eras ten behoeve van 'zijn' wekelijks verschijnend parochieblaadje. Dit toentertijd zeer goed gelezen tweezijdig A4-tje bevatte een schat aan informatie over het wel en wee van de gemeenschap Maliskamp en zijn bewoners. De door pastoor Eras zorgvuldig in tweevoud bewaarde exemplaren werden (zeer betreurenswaardig) bij de fusie met de Laurentiusparochie als oud papier uit de Maliskampse pastorie verwijderd.

Martien Veekens

BERNADETTE WRODT 50

In het begin van de 30-er jaren vonden vooral de bewoners van Kruisstraat, dat er best een nieuwe parochie kon komen in Rosmalen. De oude St. Lambertusparochie begon erg groot te worden en rucht de afstand van Kruisstraat naar de St. Lambertuskerk was lang om te lopen. Het gebouwt? De toenmalige grootgrondbezitter, notaris van de Mortel, zocht een stuk grond om een kerk te bouwen. Zetter zuit in Kruisstraat maar in Maliskamp. Dus kwam de nieuwe kerk in Maliskamp. Op 8 Januari 1934 werd de nieuwe parochie op papier opgericht. Op 23 October 1934 werd voor de kerk de eerste steen gelegd. Op 2 September 1935 werd de kerk in gebruik genomen.

BE

In het Gemeentearchief van 's-Hertogenbosch
ligt het Archief van de Parochie St.Lambertus.
Inventarisnummer 115 betreft een brief van

bisschop Diepen d.d. 4 januari 1934, waarin
o.a. ook de nieuwe parochiegrenzen worden
beschreven

BISSCHOP
's-HERTOGENBOSCH

Telefoon 524.
Postroking 87915.
No. 28.

Men gelieve bij het antwoord
de dagteekening en het nummer
van dit schrijven aan te halen.

ARNOLD FRANS DIEPEN,

door de Genade Gods en de gunst van den Apost.Stoel
Bisschop van 's-Hertogenbosch,

Aan Onze dierbare Diocesanen, de Parochianen der
Parochiën van den H.Lambertus te Rosmalen en van den
H.Joannes 'Onthoofding te Nuland, Zaligheid in den Heer!

~~~~~

De groote uitgestrektheid Uwer Parochies en hare toename in bevolking deden het Ons in het belang van het godsdienstig en zedelyk leven hoogst wenschelyk voorkomen, een deel van haar grondgebied af te nemen en deze deelen tot een geheel zelfstandige Parochie saam te voegen en by die gelegenheid, ter vergemakkelyking der zielzorg in de overblyvende gedeelten, een nieuwe grensregeling tusschen Uwe Parochies in te voeren.

Met instemming Uwer volyverige zieleherders en van Ons Hoogwaardig Kapittel en gebruikmakend van de Ons in het Wetboek van Kerkelyk recht in canon 1427 toegekende bevoegdheid, hebben Wy alientengevolge, nadat Wy een waardigen en edelmoedigen priester bereid gevonden hadden, dit groote werk te ondernemen, en vertrouwend op den milden steun van U allen en van andere weldoeners, goedgevonden en te verordenen en te bepalen, gelyk Wy doen by dezen:

1) Met ingang van Maandag 8 Januari 1934 worden door Ons de onder 3) van dit Besluit aangewezen nieuwe grenzen voor de Parochiën St Lambertus te Rosmalen en H. Joannes 'Onthoofding te Nuland vastgesteld en wordt het mede onder 3) aangegeven gedeelte van de tegenwoordige Parochiën van den H. Lambertus te Rosmalen en van den H. Joannes 'Onthoofding te Nuland tot een zelfstandige Parochie verheven met alle rechten en verplichtingen, welke volgens het kerkelyk recht aan deze afscheiding en oprichting verbonden zyn.

2) De nieuwe parochie zal den naam dragen van Parochie "De Maliskamp" te Rosmalen. Zy zal behooren tot het Dekenaat Oss, haar Patroon zal zyn de H. Lambertus, terwyl haar parochiekerk zal worden toegewyd aan de H. Bernadette Soubirous.

3) Tot de parochie H. Joannes 'Onthoofding te Nuland zal behooren alles wat gelegen is ter linkerzyde van de lyn, die begint op het punt, waar de Kruisstraat de Gemeente Alem c.a. verlaat en loopt door de as van de Kruisstraat tot aan den Ryksweg 's-Bosch-Nijmegen en als luchtlyn wordt voortgezet tot aan de Groote Wetering parallel aan de grens der gemeente Rosmalen.

Tot de Parochie Rosmalen "De Maliskamp" H. Bernadette Soubirous zal behooren dat gedeelte van de Parochie Rosmalen H. Lambertus, dat ligt ter rechterzyde van een lyn, die begint op het snypunt van den weg van Berlicum en den Ryksweg 's-Bosch-Nymegen, de as van den Ryksweg volgt tot aan de "Oude Baan", de as van deze baan volgt tot aan het punt, waar een karweg voert achter het "Sprokkelbosch" om naar de spoorlyn en door de as van dezer karweg de spoorlyn bereikt en vervolgens door de as van de spoorlyn loopt tot aan de nieuwe grens der Parochie Nuland.

4) Ten einde het beheer der tydelijke en stoffelyke belangen der nieuwe Parochie volgens de kerkelyke verordeningen naar behooren te regelen en te verzekeren, richten Wy by deze in de Parochie De Maliskamp te Rosmalen op een Kerkbestuur, bestaande uit den tydelijken Pastoor als Voorzitter en voorts uit vier Kerkmeesters.

Wy benoemen by deze als Pastoor der nieuwe Parochie den Zeereerw. Heer CORNELIJS WILHELMUS ALPHONSUS MARIA SCHOENMAKERS.

Wy benoemen mede voor den eersten keer rechtsstreeks tot Kerkmeesters, in alphabetische orde, de Heeren Hendrikus Heymans, Marinus der Kinderen, Theodorus Langenhuizen, en Petrus Smulders, met de bepaling, dat hunne periodieke aftreding volgens later op te maken rooster by beurten zal geschieden op den tyd, door het Algemeen Reglement voor de Parochiale Kerkbesturen vastgesteld, met dien verstande, dat voor de eerste maal twee hunner zullen aftreden in 1936.

5) Omdat de geloovigen, die tot de nieuwe Parochie behooren, eerst dan hare weldaden ten volle zullen kunnen genieten, als de aldaar te bouwen kerk in gebruik zal genomen worden en de nieuw vastgestelde grenzen tusschen de parochiën van den H. Lambertus ~~en~~ en den H. Joannes' Onthoofding ook met deze oprichting verband houden, bepalen Wy, dat de parochianen dezer Parochiën tot aan die ingebruikneming toe zullen beschouwd worden als behoorend tot hun tegenwoordige Parochies en dat tot zoolang hun rechten en verplichtingen tegenover deze zullen voortduren.

Wy vertrouwen echter, dat zy, ook na de volkomen parochiale afscheiding de daar ontvangen weldaden in dankbare herinnering zullen houden en dat zy reeds thans hun nieuwen herder eensgezind en naar best vermogen allen steun zullen verleenen in zyn moeitevollen arbeid.

Onder de machtige bescherming der H. Bernadette Soubirous zullen zy, naar Wy durven verwachten, ~~te~~ ter vergelding zyner groote opofferingen en zorgen hem later door hun oprecht godsdienstig en deugdzaam leven en trouwe aanhankelykheid en volgzaamheid tot troost en vreugde strekken,

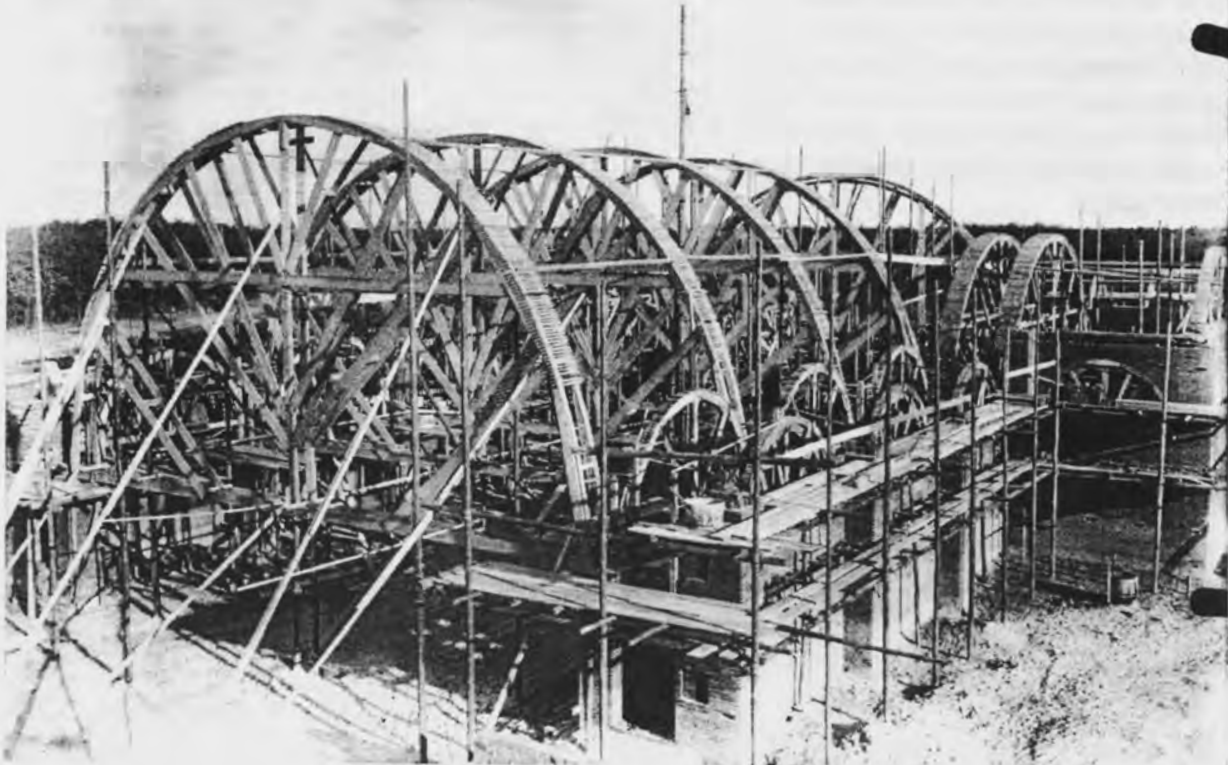
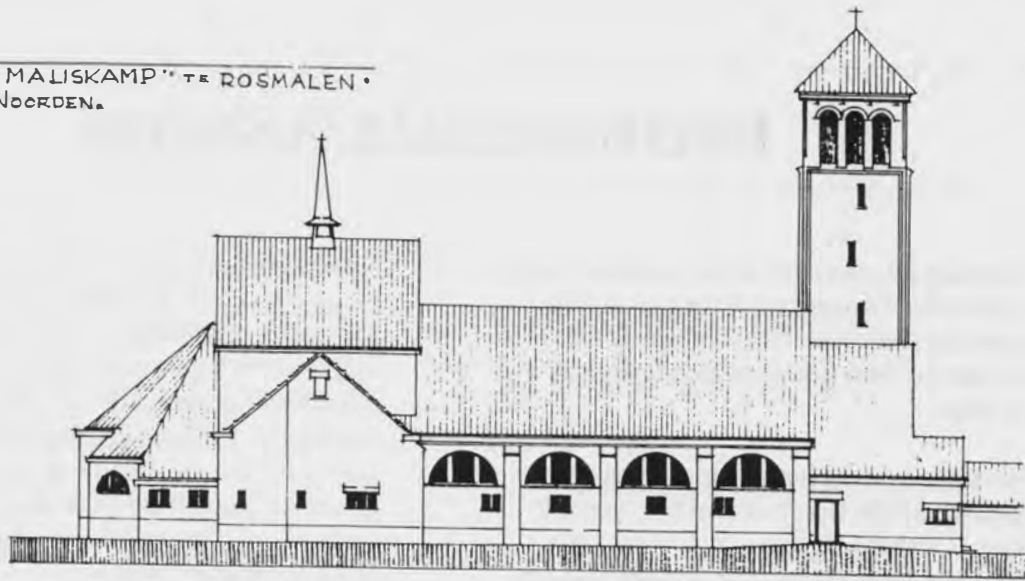
En zal dit Ons schryven op Zondag 7 Januari 1934 in de parochiekerken van den H. Lambertus te Rosmalen en van H. Joannes' Onthoofding te Nuland van den preekstoel worden afgekondigd en verder in het archief der Parochiën worden bewaard, terwyl een afschrift daarvan zal blyven berusten in het archief der Parochie van de H. Bernadette Soubirous "De Maliskamp" te Rosmalen.

Gegeven te 's-Hertogenbosch, den 4 Januari 1934.

A. F. Diepen

Bisschop van 's-Hertogenbosch.

PAROCHIE ..DE MALISKAMP" TE ROSMALEN •
•GEVEL OP' HET NOORDEN.

*Bouw van de kerk van de H. Bernadette te Maliskamp (Bouwpastoor C.W. Schoenmakers; Architect J. van der Velden uit Tilburg; Aannemer Naber uit Tilburg). Datum: 27 januari 1934.
Foto Gemeentearchief 's-Hertogenbosch (recordnummer 0062643)*

FIETSTOCHT NAAR BOKHOVEN

Zaterdag 20 september deden ongeveer vijftig leden van de heemkundekring mee aan de jaarlijkse fietstocht. Het doel van de reis was dit jaar het bedevaartsplaatsje Bokhoven aan de Maas.

Voordat we vanaf het speelplein van basisschool De Borch vertrokken, vertelde Harry Coppens, de samensteller van deze fietstocht eerst iets over de herkomst van de naam Annenborch. Als kasteel droeg het de naam Rodenborch (deze naam vind je nog terug in het bekende Rodenborch College). Toen het kasteel in een latere periode overgenomen werd door de zusters Augustinessen, kreeg het als klooster de huidige naam Annenborch, genaamd naar Moeder Anna. Dat je tegen de Annenborch de Augustinessenborch vindt is dan ook niet zo verwonderlijk.

Vervolgens reden we door het natuurgebied De Heinis. Coppens vertelde dat de naam *Heinis*

betrekking heeft op de afbakening, OMHEINING, van percelen land. Als grensmarkering werden ook greppels, sloten, opgeworpen hopen zand, wallen en dijken gebruikt. Hier gebeurde het dat de naam van de omheining, Heinis, overging op die van het land zelf. Naar de dijk die de grens vormde tussen de vrije vlakte en de omheinde akkers en de hooi-en grasweilanden, heet het stuk land onder Rosmalen: Heinis. .

Langs het dijkje van de Heinis liggen veel waterplassen. Dat zijn zogeheten wielen, die, zoals op een boom staat te lezen, de stille getuigen zijn van de vele dijkdoor- braken, die hier vroeger plaats hebben gehad. Door het kolkende water werden de wielen zo diep, dat ze slechts met veel moeite en hoge kosten gedicht konden worden. Daarom legde men om een kant van de wiel een nieuwe weg aan. Door de vele wielen liggen er thans ook vele

bochten, waar zo goed als altijd de wiel zich bevindt aan de holle zijde van weg. Door het schilderachtige weggetje en het vele groen is het bij de Heinis mooi wonen. Steven Tibosch, in het verleden wethouder van Rosmalen, heeft tot zijn overlijden gewoond op de boerderij die de naam "De Noordpool" draagt . Deze naam is te danken aan

aannemer Gret Crey, die het in de winterdat hij daar werkte wel zo koud vond , dat hij 's

morgens bij zijn vertrek tegen zijn vrouw zei: "Ik ga maar weer naar de Noordpool".⁶

Schuurmans-de Laat, dat thans "Nico Schuurmanshuis" heet.

FORT CREVECOEUR

Het reeds vermelde Fort Crevecoeur dateert van circa 1587 en is in de loop der eeuwen door verschillende legers bezet geweest. Dit fort was op een zeer strategisch punt gebouwd en wel op de plaats waar de Dieze uitmondt in de Maas.

Wie Crevecoeur in bezit had, controleerde de scheepvaart van en naar Den Bosch.

Vanaf deze Noordpool gingen we naar Fort Orthen (Orthen is net als Rosmalen al bekend vanaf 815) Alle forten hadden als taak alle toegangswegen over land en de waterwegen, die in die tijd een belangrijke rol speelden, te verdedigen. In 1593 was er al een plan tot bouw van een versterking in Orthen naar aanleiding van de tijdelijke legering van troepen. Pas in 1630 werd dit fort als vooruitgeschoven post (samen met fort Crevecoeur) gebouwd. In 1672 is er i.v.m. het ontbreken van voldoende bemanning op het moment dat de Fransen reeds Crevecoeur in handen hadden, een plan gemaakt om fort Orthen te slechten. Of dit plan ooit is uitgevoerd, is niet met zekerheid te zeggen. Zeker is dat in 1852 dat het fort geheel opnieuw is gemaakt. Tot 1981 heeft dit fort allerlei functies gehad, maar in dit jaar had de opening plaats van het gemeenschapshuis op het terrein van het fort door Mevrouw

De naam Crevecoeur danken we aan de Spaanse veldheer Claude de Barlaimont, die in 1587 niet alleen de slag verloor, maar zelf ook aan zijn verwondingen bezweek Het verlies van deze dappere krijgsman zou de Spanjaarden die plaats Crevecoeur (Harteleed) hebben doen noemen. In 1672 werd de geringe bezetting van Crevecoeur gedwongen zich aan de Fransen over te geven, die vervolgens het kruitmagazijn in de lucht lieten springen en bij hun vertrek slechts een puinhoop achterlieten. Daarop lieten de Staten de vesting in 1673 slopen, zodat de vijand zich daar niet meer zou kunnen vestigen. Van hieruit fietsten we over de sluis "Crevecoeur", langs de Bokhovense Maas met uitzicht op de "Haverley" naar Bokhoven.

ANTONIUS ABT

In de uit 1369 daterende kerk van Antonius Abt, vertelde de heer Van den Oord, leraar geschiedenis aan het Rodenborchcollege, ons van de geschiedenis van dit bedevaartsplaatsje.

⁶ Zie voor foto's van Steven Tibosch en zijn boerderij pagina 15 van deze uitgave.

Bokhoven lag vroeger als het ware op een drielandpunt, te weten in de buurt van de plek waar de grenzen van de gewesten Holland, Gelderland en het generaliteitsland Brabant bij elkaar kwamen. Een generaliteitsland was ten tijde van de Republiek een gewest dat geen eigen bestuur had, maar dat bestuurd werd vanuit Den Haag.

In de 17^e en 18^e eeuw was het Graafschap Bokhoven op religieus gebied autonoom ten opzicht van de Republiek der Verenigde Nederlanden en vormde hierin een Rooms-Katholieke enclave.

Sinds 1839 is Bokhoven een bedevaartplaats, die in de maand september duizenden bedevaartgangers trekt. Na de lezing konden we de kerk bekijken. Het prachtige grafmonument van de eerste graaf van Bokhoven en zijn vrouw werd door velen bewonderd.

De H. Cornelius,
patroon tegen stuipen,
vallende ziekte,
rheumatiek
en andere kwalen.

*“Aflaten ten eeuwigen
dage door Zijne
Heiligheid Gregorius
XVI op den 4en Augustus
1839 vergund aan alle
gelovige Christenen die
de H. Cornelius, Paus en
Martelaar, bijzondere
patroon tegen Stuipen,
Jicht en vallende Ziekten,
in de Parochiekerk van
Bokhoven zullen
vereren.”*

CAFÉ HET VEERHUIS.

Op de terugweg legden we aan bij café Het Veerhuis. De naam van dit etablissement lijkt goed gekozen. Bekijk je de situatie ter plaatse goed, dan zie je meteen dat de reizigers op deze plaats niet over de Maas gezet konden worden. Het werkelijke veer lag een paar kilometer naar het westen, ter hoogte van Ammerzoden.

De terugweg van het café naar huis, vonden we niet zo gezellig als de heenweg. Op de heenweg vormden we een grote groep, waarvan de leden gezellig met elkaar babbelden. Op de terugweg ging ieder z'n gang

en viel de grote groep uiteen in veel kleine groepjes. Het groepje waar wij bij bleven, kwam uiteindelijk via de nieuwe Bossche wijk Haverley, de schutsluis en de spuisluis in de Dieze, café Treurenburg, Oud-Empel en Gewande, weer terug in Rosmalen.

*Wil Smulders en Harry
Coppens.*

ROSMALLEN EN KONING VOETBAL IN DE BEGINJAREN

Met toestemming van Henk Savelkouls maak ik voor dit artikel gebruik van zijn prachtig boekwerk 'Sportief spiegelbeeld van de voetbalwereld van OJC', dat werd uitgegeven bij gelegenheid van het 60-jarig bestaan van de R.K. Voetbalvereniging OJC te Rosmalen, augustus 1970.

Harry Coppens

De eerste moeizame jaren van het trappen tegen een bal, wat enigszins georganiseerd, voetbal werd genoemd speelden zich af rond 1910. Door verzet en voornamelijk de pastorale tegenwerking van met name Pastoor Hordijk over de toenemende onkerkelijkheid, in casu het afnemende bezoek aan het Lof als er een voetbalmatch was, werd de club uit bloedarmoede (gebrek aan jonge spelers) ontbonden. Bedenk bij dit alles dat de ouders in die tijd véél te zeggen hadden en zij van hun kant jegens de geestelijkheid blijk gaven van een volgzaamheid, die sindsdien wel erg veranderd is.

Hierdoor verloor de jeugd alles. De vriendenclub met de eendrachtige samenwerking waar een gezellige sfeer heerste en tegelijk de noodzakelijke afleiding en de voetbalsport. En de keerzijde van de medaille was verbroekeling en het zoeken van vertier elders. Maar het zaad was eenmaal gezaaid en, hoewel zwaar vertrapt, ontkiemde het weer. Al was het dan niet in groot clubverband en al was het maar een kaatsbal, desnoods een papieren bal, het schoppen kon men niet meer laten. Neen, het voetballen is nimmer uitgeroeid. Het bloed kroop immers waar het niet gaan kon.

Met de komst van Kapelaan de Grood in 1916, een geboren jeugd- en voetballeider, werd de

tweede periode van O.D.I. (1916-1927) ingeluid. Deze katholieke voetbalpromotor, zag de weg naar de hemel dwars over een voetbalveld lopen en onder zijn leiding heerste Koning Voetbal over Rosmalen

DE KATHOLIEKE VOETBALORGANISATIE

De directe aanleiding tot het ontstaan van de Katholieke Voetbalbeweging in het najaar van 1916 was bescherming van de katholieke jongelui die de voetbalsport beoefenden. De voetbalsport legde beslag middels de bestaande voetbalverenigingen op een groot aantal van onze katholieke jongens. Vooral toen de beoefening der voetbalsport meer algemeen werd en tot 'n volkssport werd, dreigden er gevaren in ernstige mate.

Kapelaan de Grood schreef in de katholieke pers artikelen over "Het Leeren Gevaar" en weldra zag de R.K.V.B. voor het bisdom Den Bosch het levenslicht.

Uit "Drie avonden debat over de Roomschen Sportbeweging" ontleenden we de volgende passages:

"..... in de neutrale vereniging vallen ze in handen van verkeerde vrienden. Zedelijke gevaren? Grote gevaren in de kleedkamers e.d. die overal bestaan in elke neutrale sportvereniging".

De neutrale volksclub is een vruchtbare kweekplaats voor socialisme, in gruwelijke fataliteit.

Samenkoppeling van "katholiek" en "neutraal" is eenvoudig een gruwelijk onding.

Bij dit stel citaten kan het wel blijven, al bevat het boekje "Roomsche ook in de sport" (1921) ook een schat van "laster" tegen de neutrale sportbeweging.

BESTAANSRECHT R.K.V.B.

Het bestaansrecht van de katholieke voetbalorganisatie grondde Kapelaan de Groot op de gevaren van de sportbeoefening in neutral verband verbonden:

1. gevaren voor Misverzuim;
2. gevaren voor de goede zeden
3. gevaren in den vertrouwelijke omgang met niet-katholieken

Om de katholieke jongens, die de voetbalsport wensten te beoefenen, zonder dat bovenstaande gevaren van de neutrale sportbeweging hen zouden bedreigen, was er maar één middel: de R.K. voetbalvereniging en de R.K.V.B. De katholieke voetbalbeweging deed ook positief werk door 't organiseren van retraites en triduüms voor haar leden: door 't houden van maandelijks H.Communie en ontwikkelingsavonden.

Nog enkele typerende zinnen uit katholieke brochures:

“Reeds meerdere malen hebben wij gewezen op de zeer nadelige gevolgen en gevaren voor het geloof en zeden waaraan onze katholieke jongemannen in de neutrale sportbeweging worden blootgesteld, die verderfelijk is voor onze katholieke jeugd en streng moet worden afgekeurd”.

(Uit : "De Nederlandse Bisschoppen voor Katholieke en Neutrale Sportbeweging".)

“In alles Roomsche en steeds bijeen is ons ernstig en uitdrukkelijk verlangen”: *(Mgr. Van de Wetering, Aartsbisschop van Utrecht).*

“Wij verklaren nadrukkelijk dat onze R.K. jongelui zich niet anders dan in R.K. clubs tot hun sportbeoefening mogen aansluiten”: *(Mgr. Diepen, Bisschop van Den Bosch)*

Wij zetten Roomsche vanen om voetbalvelden heen,
Hoe graag wij goaltjes kicken, 't geloof staat nummer een.

Waar wij ook henen trekken, de
Roomsche vlag gaat mee,
We hebben trouw gezworen aan de
R.K.N.V.B.

ROOMSCHE REACTIE

De Roomsche voetbalvereniging is een zegen voor hen, die bij gebrek aan ene echte Roomsche opvoeding dreigen te vallen in den klauwen der neutraliteit. Een reddingswerk der bedreigden. Enkele passages uit onderstaand beschreven brochure lichten dit toe.

“OUDERS HOUDT UW KINDEREN AF VAN DE VOETBALMATCH”

Een krasse raad? “Het is bij de huidige stand van zaken veel beter, dat de jeugd van jongsaf gewend wordt niet te talen naar de match. De R.K. organisatie achten wij onmisbaar om “het kwaad tegen het kwaad te mobiliseren”.

Enkele punten tegen de "voetbalbacil"

- 1) "Herhaalde afmatting door overinspanning is schadelijk en gevaarlijk, het club- en competitie -systeem heeft van het voetbalspel een caricatuur gemaakt, het is een afbeulen van het lichaam in de dagen van z'n groei. Met verhitte lichamen op door weekte moddervelden, in kilkoude mist of in razende storm: het competitie -monster!
- 2) Een gebiedende eis voor een goede Christelijke opvoeding is gewinning aan eenvoud ook in spel en vermaak. Competitie-systeem is gevaarlijke vijand nummer één.
- 3) Sensatie en genotzucht staan vijandig tegen over 'n christelijke opvoeding. Het club- en match-systeem kweekt sensatie en egoïsten.
- 4) De Christelijke zondagsviering moet tot haar recht komen en niet teruggedrongen tot een minimum. Geen vroegmisje om dan heel de dag te verdoen in plezier en verstrooiing-voetbalkoffertjes in de bank - hoofd vol matchgevoel. En als de match uit is, begint veelal het "spul" pas. Waar blijft dan de avondoefening (lof, conferentie, congregatie, vespers e.a.) half-volwassen, half-rijpe, bruisende hartstochtelijke jongens menen hun passies te mogen botvieren.
- 5) Het Roomsche Huisgezin moet ernstig toezicht uitoefenen op de jongen in de moeilijke overgangsjaren op z'n handel en wandel. De competitie bevordert de uithuizigheid. Onder het mom van de voetbal worden vrolijke uitstapjes gemaakt, waarbij voetbal "zowat op de zevende plaats komt". Een reuzenbespotting is de onnozele stelling: Sport bevordert drankbestrijding. Voor en na de match

zijn schandelijke onwelvoeglijkheden gepleegd; dronkenschap en gelal, ongehoorde vrijpostigheid, vooral tegen vrouwen.

- 6) Bescheidenheid en nederigheid zijn deugden. Voetballers tonen hun zelfvoldaanheid over hun welgevormde of gespierde body, vooral als ze gekiekt worden voor een sportblad. Het is echt "spierploertendom". De Roomsche Sportpers (De Sportillustratie) geeft zelfs kiekjes van publieke zwemwedstrijden en turndemonstraties van meisjes, terwijl Z.D.H. de bisschop van Breda zegt in zijn vastenbrief van 1922: "publieke sportuitvoeringen van meisjes moeten zorgvuldig worden vermeden".

Wij zouden dit bouquetje nog met tientallen andere bloemkes kunnen vermeerderen uit eigen Roomschen tuin geplukt en passend in het knoopsgat van Roomsche sportlui. Een pastoor schreef: "De voetballerij is een hartstochtelijk spel, dat de jongen geheel in beslag neemt, waar hij alles aan opoffert: zijn gezondheid, opvoeding. Geld, lessen, ouderliefde en als het moet zijn deugd". "Het hele gedoe acht ik uit den booze", schrijft een huisvader terwijl een ongeruste moeder zegt: "Mogen de goede vaders en moeders medewerken om het voetballen te weren, dat zeker de kanker is van de maatschappij: Ouders, terug naar het in Christus herstelde gezin. Weg met al wat een vol-katholieke gezinsopvoeding in de weg staat. Daartoe het voetbalspel resoluut geweerd.

Laat de Katholieke Voetbalbeweging toch begrijpen, dat zij feitelijk slechts een reddingswerk is en niets anders.

Henk Savelkouls / Harry Coppens

DE ROOMSCH KATHOLIEKE VOETBALVERENIGING

EEN NIEUWE JEUGDORGANISATIE VOOR ALLE STANDEN

Voor dit artikel heb ik gebruik gemaakt van een oude Katholieke Illustratie van 16 maart 1916, die ik bij toeval in handen kreeg en waarin te lezen valt hoe de oprichting van de R.K. Voetbalbeweging, als tegenhanger van de neutrale K.N.V.B., tot stand is gekomen. Uitgebreid wordt daarbij ingegaan op de problematiek die ook in het vorige artikel aan de orde is gesteld.

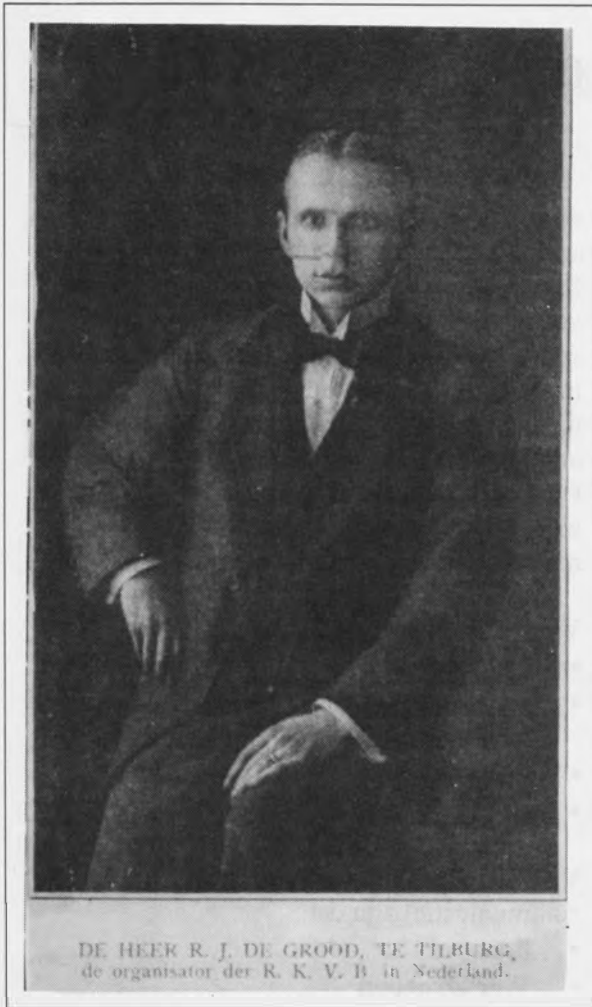
Harry Coppens

EEN NIEUWE JEUGDORGANISATIE VOOR ALLE STANDEN.

Het is ontegenzeggelijk: onze tijd staat in het teken der sport. Wij, katholieken, bleven niet achter. Van katholiek standpunt beschouwd, behoeven we ook niet achter te blijven, zolang de sportbeoefening reedelijk is m.a.w. zolang de zorg voor het lichaam niet gaat boven die van de ziel. Verlokkelijk als bijzonder de voetbalsport is, bleef de overdrijving niet uit en omringde de jeugd - niet 't minst de oudere - met veel gevaren voor godsdienst en zeden, gevaren van misverzuim, van vertrouwelijke omgang met niet-katholieken enz. Daartegen moest iets gedaan worden. Reeds in 1913 deed kapelaan de Grood daartoe een oproep door een tweetal artikelen in "Het Huisgezin" (thans "Brabants Dagblad" geheten), die geen gevolg hadden. Kapelaan Binck durfde het aan om in 1915 de R.K. voetbalclubs te verenigen in een diocesanen voetbalbond met meer dan 1000 leden, waarvoor hij weldra de bisschoppelijke en koninklijke goedkeuring verwierf. Dit was een stoute (Hier te verstaan als stoutmoedig. Denk aan Karel de Stoute) daad. Immers, als er

iets neutraal was, dan toch wel de sport - zoo meende men - maar men vergat, dat er ontelbare omstandigheden waren, die van deze neutraliteit niet meer overlieten dan het trappen of slaan van de bal. Zoo kwam er een dubbele strijd n.l tegen vooroordelen en tegen machtige van ouds bestaande neutrale sportverenigingen. In dezen ongelijken strijd kreeg de Bredasche V.B. een sterken medevechter, toen spoedig ook de kapelaans Aldenhuizen en de Grood voor het bisdom van 's Bosch een sport-organisatie tot stand brachten, die in 1916 bisschoppelijk en koninklijk werd goedgekeurd en thans meer dan 1500 leden telt. Van niet geringen invloed op dit succes zijn geweest de uitstekende artikelen: " Het leren gevaar" door kapelaan de Grood, gepubliceerd in dag- en weekbladen en een uitgewerkte beginselverklaring door verschillende voormannen neergelegd in de brochure: "Wat wil de R.K.V.B.?"

Dit gezamenlijk optreden was tevens een baanbreken der R.K. beginselen in de sportwereld der bisdommen Utrecht, waar kapelaan van Wijck met de heeren Mr. Schretlen en Stufkens,--- en Roermond, waar kapelaan Gillissen, P. Victorious en de heren Lint, Kockelmans en Dr. Mekel den strijd moesten aanbinden tegen de provinciale en plaatselijke bonden. Daar de belangen zoo gemeenschappelijk waren, kon het niet uitblijven dat spoedig een federatie der 4 diocesanen bonden tot stand kwam, die zich tot voorzitter koos den heer R.J. de Grood en zich als geestelijk adviseur zag aangewezen

kapelaan Aldenhuizen te 's Bosch. Stonden de neutrale bonden aanvankelijk tegenover onze z.g. confessioneele V.B., hunne open lijk vijandige houding is allengs achterwege gebleven, toen ook het hoofdbestuur van den neutralen Nederlandse Voetbalbond een voorbeeld gaf in eerlijke erkenning van het goed bestaansrecht der R.K.V.B. door met deze federatie een contract te sluiten.

Voor het welslagen van het moeilijke werk in organiseeren en van zuivere toepassing van katholieke beginselen op een nog onbetreden gebied - een werk dat alleen de ingewijde kan begrijpen - past hier een woord van hulde en dank aan de voormannen, die met verachting van menselijk opzicht op allerlei manieren werden tegengewerkt.

Een sprekend voorbeeld van den bloei dezer mooie beweging biedt wel haar geïllustreerd, goedkoop weekblad "Ons Sportblad", dat met zijn medewerkers uit alle standen zoowel de belangen voor het lichaam als voor den geest op zijn program heeft genomen.

Dat ouders en opvoeders toonen te begrijpen het nut en de noodzakelijkheid dezer bisschoppelijke goedgekeurde bonden.

Terugkijkend op de problematiek in deze beginjaren, met name de tegenwerking van de kant van de Kerk, komt op de dag van vandaag, zeker voor jongeren, als onbegrijpelijk en Middeleeuws over. De negatieve houding van de kerk toentertijd t.a.v. het sportgebeuren in het algemeen is gelukkig verleden tijd en men juicht thans in zekere mate het beoefenen van de meeste sporten dan ook meestal toe, mits het niet leidt tot sportverdwazing. Men huldigt thans ook hier het principe "Mens sana in corpore sano"; vertaald: "Een gezonde ziel in een gezond lichaam". Voor de huidige mens, waarbij velen een zittend beroep uitoefenen, is bewegen in welke vorm dan ook geen luxe maar een must. Waar je niet vroeg genoeg mee kunt beginnen.

WWW.HEEMKUNDEKRINGROSMALEN.NL

Op woensdag 15 oktober was het zover, dat de nieuwe website van de Heemkundekring Rosmalen officieel, met een handeling door loco-burgermeester en heemkunde-lid Rien van Grunsven, in gebruik kon worden genomen. Sinds april 2003 was de site al in de lucht, maar bevatte nog te weinig informatie om daar echt gebruik van te kunnen maken.

Maurice de Vries van Boundless (grenzeloos) Business Consultancy (zie de sponsorpagina) heeft er iets heel moois en tegelijkertijd een praktisch geheel van gemaakt. Zonder nu opschepperig te willen klinken, meen ik te mogen constateren, dat deze website zich met vele sites van andere heemkundekringen zal kunnen meten.

WAT BIEDT DE WEBSITE

Nadat men via de computerinternetverbinding www.heemkundekringrosmalen.nl heeft ingetikt verschijnt als frameset.htm de welkomspagina **Home** met in een apart kader een steeds wisselende tekst, de zogenaamde **Nieuwsflits!!** (vergelijkbaar met de bekende *Nieuwsbrief*).

Aan de linkerkant staan de hoofdrubrieken vermeld:

- **Home**
- **Organisatie**
- **Historie**
- **Activiteiten**
- **Periodiek**
- **Archief**
- **Nieuws**
- **Contact**

Bij het aanklikken wordt onmiddellijk doorgelinkt naar die pagina (dus zonder dat

eerst de daaronder liggende titels van sub-artikelen zichtbaar worden gemaakt). Op de **Home**-pagina zijn sommige woorden van de begroetende en inleidende tekst door voorzitter Dorry Derhaag-Doomernik rood ingekleurd. Bij het aanklikken daarvan krijgt men eveneens de pagina met die tekst onmiddellijk voor ogen.

Het doorlink-effect krijgt men ook wanneer de woorden in wit op de rode balk boven het nieuwsflitskader worden aangeklikt.

Voor de pagina **Home** zijn dat

- **Gastenboek**
- **Dorpsvlag en dorpswapen** (ziet eens hoe fraai de Rosmalense dorpsvlag wappert!)
- **Lidmaatschap**
- **Doelstelling.**

Voor de pagina **Organisatie** (Organisatie en communicatie) zijn dat:

- **Bestuur**
- **Werkgroepen**
- **Heemhuis** (de grote wens om eens over een eigen raadpleegruimte te kunnen beschikken lijkt binnenkort dan toch in vervulling te mogen gaan)

Voor de pagina **Historie** heb ik (MV) een drietal artikelen aangereikt:

- **Rosmalen is een ellendig land** (700 jaar geschiedenis in een notendop)
- **Hoofdmomenten historie Rosmalen** (bijzondere momenten uit de Rosmalense geschiedenis van 1300-2000)
- Rondom **De geschiedenis van Rosmalen** (een aantal titels voor het schrijven van een opstel of artikel over een onderwerp uit de historie van Rosmalen met suggesties voor afbeeldingen en verwijzingen)

Op de pagina **Activiteiten**

worden een 34-tal mogelijkheden voor lidmaatschapsinvulling vermeld.

Er zijn nog geen verwijzingen ('links') vermeld naar derden zoals die van de zusterverenigingen uit de driehoek

home.tiscali.nl/nuwelant
en www.deplaets.nl

Op de pagina **Periodiek** wordt

- **Het periodiek 'Rosmalla'** centraal gesteld. Naast een vermelding van de gerubriceerde onderwerpen uit de eerste 11 jaargangen heb ik (MV) t.b.v. de website een 84 pagina's groot register (index op teksten en afbeeldingen) doen opnemen over de verschenen uitgaven t/m 2001. Deze index maakt het zoeken naar artikelen, auteurs en de genoemde onderwerpen extra raadpleegbaar. Naast een Word-bestand is door Maurice de Vries ook een Pdf-weergave aanklikbaar gemaakt. Voor degenen die daar niet over beschikken heeft hij een gratis te downloaden Acrobat Reader toegevoegd.
- **Lidmaatschap** opnieuw aanklikbaar.

De pagina **Archief** is een scroll-pagina met:

- **Collecties en schenkingen.** Op 47 pagina's geeft Henk de Werd aan door wie en waaruit de 180 schenkingen bestaan, welke tot aan het jaar 2003 door de Heemkundekring Rosmalen werden ontvangen. Ook hier kan de site-bezoeker weer kiezen uit een Word- of Pdf-bestand en een Acrobat Reader gratis downloaden.
- **Rosmalense kranten**
- **Genealogie** Naast de opsomming van enkele zoekbronnen in het archief van de Heemkundekring Rosmalen kent deze rubriek een door velen te raadplegen bron van data betreffende overledenen, welke hetzij geboren, gewoond of gestorven zijn in Rosmalen, de zogenaamde **bidprentjes**-verzameling welke door Henk Langens in een computerbestand is gebracht. De ruim

4200 overledenen (met vermelding van geboorte- en sterfgegevens, alsmede hun relatie bij leven, zijn door Henk Langens aangereikt als een Excell-bestand.

Opnieuw zijn door Maurice de Vries een Pdf-bestand en een gratis Acrobat Reader toegevoegd om dit **gedigitaliseerde bestand** te kunnen raadplegen.

De pagina **Nieuws** geeft

- **Nieuwsflits-artikelen.** Bij het opgenomen sub-artikel **Maquettes Rosmalen** plaatste Maurice de Vries (vergrootbare) foto's van de maquettes die Cor Versteegen maakte.
- **Gearchiveerd nieuws.** In deze rubriek zijn artikelen opgenomen over gepasseerde activiteiten. Hier treffen we ook de foto's aan die gemaakt werden tijdens de zeer bijzondere tentoonstelling '700 jaar Birgitta van Zweden'.

Contact is de laatste rubriek in het menu. Hier kan men doorklikken naar:

- **Gastenboek** (Iedereen die dat wil kan in het kort vertellen wat hij of zij van wat dan ook vindt; natuurlijk dient er daarbij wel rekening mee te worden gehouden, dat het iets met heemkundige zaken te maken moet hebben).
- **Reactieformulier.** Hier kan men rechtstreeks berichten versturen naar de Heemkundekring Rosmalen zonder gebruikmaking van Outlook.
- **Email.** Via Outlook komen berichten, vragen en meningen terecht bij het website-adres van de Heemkundekring info@heemkundekringrosmalen.nl

Op de Home-pagina zijn rechtsboven nog een drietal symbooltjes ('icoontjes') weergegeven:

- De **startpagina** (het 'huisje'), het begin.
- **E-mail-correspondentie** (het 'enveloppe met kaartje'), de persoonlijke 'Outlook'.
- De site **statistiek** met raadpleeggegevens over de laatste 10 dagen.

Martien Veekens

VOOR U GEHOORD - 32

PLAT PRAOTE

D'r zèn d'r tegesworrig nie mèr zoveul die 't dialect van d'r èige durrep nog praote es 'n vijftig jaor terug. Net nouw d'r veul minse zèn die inzien dè ge in oew dialect zo raak iets kunt zegge, dreigt het op den duur te verdwijne. Nie dè't nou utgesturve is al lèkt dè misschien zo op 't uurste oog, het is toch ok zeker detter veul zèn die d'r èige inzette, en mi veul succes, um 't een en aander vast te legge, zo dè 't nie verlore gû. Detter minder plat gesproke wurt es vruuger kumt um dè de minse nie mèr zo honkvast zèn en ut d'r èige durrep wegtrekke en ok um detter veul minse ut ander streeke zèn komme woone. In de agrarische wirreld van veur d'n oorlog blief alles bè 't ouwe en ok de scholing stond nog op 'n laag pitje. En vur 'r utoefene van oew beroep hadde nie veul meer nodig.

Het begos al op school waar ze voort hollands (A.B.N.) moesse praote in plaots van A.B.R. (Algemeen Beschaafd Rosmolles). En nò de lagere school gonge er steeds meer naor de middelbare school in de stad, wor allinig mar in 't Nederlands wier onderweze, want ge moest oew èige ok voort buite oew durrep verstaonbaar wete te maake, temeer um dè dè van hullie vereist werd in de niet-agrarische beroepen wereld. Mar ok dur de radio en de t.v. waar Nederlands wier gesproke en dè wier nao gedaon. En zo is op veul plaotse 't dialect verdwene, wè zonder meer sunt is. Ge kunt zegge dè vanaf d'n tèt dè pisse voort plasse moest zèn 't gezeik begonne is.

Es ge in oew èige dialect praotte dan hiette dè plat. Worum plat? Dè waar umdè dè de taol waar van de gewone minse, de boere en de erbeiers. Die hoofde nie zo nodig hoog

hollands te kenne um d'r beroep te kunne utoefene. En um dè ze op 't platteland woonde, wier hun taol plat genoemd. Het waar de taol van de minse die in de klèin hùskes woonde. Hoe klèinder de hùskes, hoe platter er gesproke wier. En van die erbeiers, die in die smal straotjes woonde mi hi:l klèin woninkskes, wier wel 's gezeed: *Die hèn zo 'n leeg hùskes, dè ge wel plat moest praote, anders koste nie naor binne.*

'NE VULLIK

Bè diej dochter van Hanmoete is 't echt 'n ongedaon gedoetje, 'n huishaauwe van Jan Steen. En heur kèinder zèn mi 't zelfde sop overgote. Heuren aauwdste zit al op de middelbare school en ès ge op zèn kèmmenke komt, dan *lèkkt wel of d'n duvel d'r gejongd hi*, zo'n rotzooi es 't daor is. Een grote janboel. 't Litter allemaol, boeke, schrifte en wè al nie meer, op ene grote hoop. Nou hà de hulp in 't huishaauwe de vurrige week 's eefkes orde op zake gesteld en zèn buro netjes opgeruimd en alles geordend. En toen Jan, zo hiet d'n aauwdste, saoves naor bove ging om z'n huiswerk te make, kwaam ie eefkes nodderhand weer mi 'n beus gezicht naor beneje en vroeg wie detter aon zèn buro hà gezete en dettiej nou niks terug kon véene.

Es ge Hanmoet kent, dan kunde haost niej begréépe, dè heur dochter 'ne vùllek is die 't ammel zo mar erges neerkwakt. Vur Hanmoet geldt opgerömd stû netjes en dè's 't halve wèrrek. Heur dochter zi : "Van dè poetse en opröme, daor vreette nie van en daor gû veul te veul tèt in zitte en tèt kost geld." "Es ge nou mar goed weet", zi heur moeder, "dè 'ne vullek meer kan vervuile ès 'ne pronker verpronke."

HIMMEL, ENGELKES EN DUVELKES

Over den himmel, de engeltjes en den duvel zèn veul utdrukkingen, bekende en ook veul onbekende. Es 't regent zegt men: *de engeltjes pisse ut d'n himmel* en es 't sneuwt: *de engelkes schudde hun beddekes ut*. Als een vrouw kwaad wordt is ze tot alles in staat en in dat geval werd er wel gezegd: *'n kwaoj vrouw makt van unne engel unne duvel*. Van een godsdienstig mens zegt men: *D'n dieje verdient 'ne stoel in den himmel*.

Bekend zijn o.a.:

't Is 'ne engel, mar wel lang geleje.

Ge komt es 'ne engel ut den himmel.

Es 'ne engel duvel wordt is hij de booste van allen.

Pottekijkers en bliekerds komme nie in den himmel.

Zonder mijn en dijn zò de wirreld 'ne himmel zèn.

Die unne steen naor den himmel werpt, kréégt 'm zellef op zunne kop.

Hij skipert mi God en d'n duvel.

Kwaod worre is minsewerk, kwaod bléève is duvelsmerk.

Hij is 'n duvelke ut 'n deuske, zo ziedem en zo ziedem nie.

Wie mar 'n stukske van den himmel ziet, acht de helle wirreld nie. (Er alles voor over hebben om in den hemel te komen)

Wie de ketel schraapt, kumt nie in den himmel.

Es ge veul geld hèt kunde d'n himmel kope, hède 't nie dan kunde naor d'n duvel lope.

Ge moet 'n engelke mi 'n duvelke vatte. (Ge moet weten te geven en te nemen)

Naor d'n himmel rijde nie in 'n gaauw koets. (Men moet er wat voor doen om in de hemel te komen)

D'n dieje kan mi z'n orre d'n Engel des Heren kleppe. (Iemand met afstaande oren)

Es ge over d'n duvel spricht, dan treed'em op zunne stert.

Bè d'n duvel um wééjwotter gaon. (Naar het verkeerde adres gaan.)

D'n dieje is ut de hel gekrope, toen d'n duvel sliiep. (Zegt men van een kwaadaardig persoon)

Is d'n himmel heden grauw

Morgen is hij blauw. Guido Gezelle

(Na regen komt zonneschijn)

KNAP

Es 't mooi weer is in de zomer ziede bè ons in 't durrep hil dik de smid en zunne overbuurman Jónnus, die automonteur is, 'n péépke buurte op de stoep vur 't huis van de smid.

“Ge hèt 'n knap stukske werrek daor binne staon,” zin Jónnus.

“Och,” zi de smid,” dè lèkt op 't uurste oog moeilijker es 't is, mar zo knap is 't toch ok weer nie. Hoe gè dieje moter ut mekaare haolt en alle schroefkes en moerkes weer op d'r plaots weet te kréége, véin ik hel wè knapper.”

“Och,” zi Jónnus, “dè's ok ammaol mar 'ne weet. Wè dieje mins giesterenavend wis te vertelle mi dieje kwis, dè vond ik hel wè knapper.”

“En weette wè ge ok knap zooldt kunne noeme, ik bedoel sommig vrouwvolle,” zin Jónnus.

“Behalve 's merriges es ze pas ut durren emmer komme, d'r haor nie gekemd en zonder taand.” zin de smid.

“D'r zèn d'r zat die er meuge zèn. Wè denkte daorvan?” zin Jónnus en hij wies naor z'n dochter die net vurbè fietste.

“Nie umdè 't ullie dochter is,” plaogde de smid, “mar de kop moet de kont verkope immers.”

Mi plaoge waare ze wel on mekaare gewaogd.

“Wè denkte van ouwe kop?” zin Jónnus. “Es ik ouwe kop hà, dan ging ik er neeve loope of ik liet er 'ne andere opzette.” “*Mar es ouwe kop op 'n vèrke stond, dan zò 'k zegge dè't bisje ziek waar,*” zin de smid.

Harry Coppens

HEEMKUNDEKRING ROSMALEN

DANKT ZIJN SPONSORS

- Heijmans Nederland BV
Graafsebaan 13, 5248 JR Rosmalen
- Woningstichting De Kleine Meierij
Weidestraat 2, 5241 CB Rosmalen
- Bouwmans Oliehandel BV
Westeind 3, 5245 NL Rosmalen
- Brasserie Restaurant 'De Coelenborgh'
Schoolstraat 34, 5243 VC Rosmalen
- Van Creij & Van Hoek BV
Huisbergenweg 6, 5249 JR Rosmalen
- Eijkelenburg Dura Bouw BV
Stationsplein 1, 5241 GN Rosmalen
- W. Gloudemans BV
Hinham 117a, 5246 AE Rosmalen
- Sanidrôme Van Grinsven BV
Raadhuisstraat 4c, 5241 BL Rosmalen
- Aann.bedr. P. Hoedemakers en Zn BV
De Grote Elst 40, 5246 JP Rosmalen
- Huijbregts Notarissen
Hoff v. Hollantlaan 5, 5243 SR Rosmalen
- Piels BV
Friezenstraat 7, 5249 JT Rosmalen
- Boek- en Kantoorvakhandel Robben
Molenhoekpassage 23, 5242 CZ Rosm.
- Hoveniersbedrijf Sequoia
Polluxstraat 4, 5243 XJ Rosmalen
- Foto Stijntjes
Molenhoekpassage 4, 5242 CZ Rosmalen
- Timmers Bouwbedrijf BV
Heikampweg 6, 5249 JX Rosmalen
- Gebr. Voets Weg- en Waterbouw
Vinkenveld 4, 5249 JP Rosmalen
- Café 't Zonneke
Hinham 36, 5246 AC Rosmalen
- Rosmalen Bouw
Saffierborch 32, 5241 LN Rosmalen
- René Holweg Transport BV
Eikenburglaan 9 a-c, 5248 BJ Rosmalen
- Grieks Speciaal Restaurant
Rodenborchweg 35, 5241 VN Rosmalen
- Venrooij Installatie Techniek BV
Heikampweg 3, 5249 JX, Rosmalen
- Ginderzande BV
Raadhuisstraat 51, 5241 BK Rosmalen
- A.C.A. Driessen
Handelskade 11, 5211 TH, 's-H.bosch
- Spar Langenhuysen
Hoogstraat 64, 5241 CT Rosmalen
- Dhr J. Verbiesen
Molenstraat 34, 5242 HA Rosmalen
- Dhr Th. Heijmans
Oude Baan 39, 5242 HT Rosmalen
- Dinos BV
Weidestraat 2, 5142 CB Rosmalen
- Apotheek Rosmalen-Berlicum
Oude Baan 9, 5242 HT Rosmalen
- Haarmode Peter van Wanrooy
Striensestraat 15, 5241 AW Rosmalen
- Soos Satisfaction
Fort Alexanderstraat 31, 5241 XE Rosm.
- V.H. Infra BV
Postbus 58, 5240 AB Rosmalen
- A.G.H.J. van Zuijlen
Dorpsstraat 41, 5241 EA Rosmalen
- Donatus Ond.Verz.Mij
Hoff van Hollantlaan 8, 5243 SR Rosm.
- Horeca Belangen Vereniging Rosmalen
Amstellaan 70, 's-Hertogenbosch
- Dierenspecialzaak v.d. Berg
Oude Baan 3, 5242 HT Rosmalen
- Croonen Adviseurs BV
Postbus 435, 5240 AK Rosmalen
- Linnenbank Elektrotechniek BV
Biestkampweg 15, 5249 JV Rosmalen
- Ginderzande BV
Raadhuisstraat 51, 5241 RK Rosmalen
  - Electro World Verhallen
Verl.v.Meeuwenstr. 2, 5241 TG Rosmalen
- Boundless Business Consultancy
Veemarktkade 8, 5222 AE 's-Hertogenb.